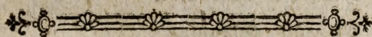
Charles Simon Favart:
Soliman den Anden.
(oversat af
Charl. Dor. Biehl.)
1776.

Udvalgt af Syngespil for den
Danske Skueplads.
Bd. 1. 1776.

Soliman
den Anden.

Comoedie i tre Acter,

efter

Hr. Favarts Soliman Second.

nye Arier forøget,

hvortil Musiken er sat

af

Hr. Secretaire Thomas Christian Walter.

Personerne:

Soliman den Anden, med Tilnavn den prægtige Tyrkiske Keiser.

Osmin, Kislar Aga, eller Oberst over Gildingerne.

Elmire, en Spansk Slavinde.

Delia, en Circasisk Slavinde.

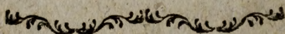
Roxelane, en Fransk Slavinde.

Muphti.

Bostangis. } Stumme Personer.
Sorte Gildninger. }

Andre Stumme og adskillige Slaver i Seraillet.

Skuepladsen er i Constantinopel i Keiserens Serail.

Første Act.

Theatret forestiller en Sal i det Inderste af Seraillet, ziret med Tapeter, Sophaer, og Røgelse Kar. Paa den høire Side staaer en Sopha belagt med Hynder.

Første Scene.

Soliman, Osmin.

Soliman kommer ind med et bedrøvet Væsen, og gaaer med lange Skridt over Theatret. Osmin følger noget bag efter ham.

Osmin.

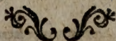
Allernaadigste Sultan! Deres troe Slave venter efter Deres Befaling! — ikke et Ord — Herre — han lader mig snakke — Herre?

Soliman.

Siig mig, min kiere Osmin, om du fra den Tid af, da jeg betroede mine Fruentimmer, og mit Serail til din Omsorg og Nidkierhed —

Osmin.

Ja det er min Troe og en hesselig Bestilling.

Soliman.

Har iblant tusende Skiønheder, som er Sielens Fornøielse, fundet en eeneste, hvis Yndigheder lignede Elmires?

Osmin.

Nei aldrig Herre! og siden De elsker Hende —

Soliman.

Ak! siig at jeg tilbeder hende. Ak! hvad er jeg dog ulykkelig!

Osmin.

Ret saa. Nei, nei Herre, der er dog nogen, som er værre faren end De, og det er mig.

Soliman.

Elmire reiser! Denne indtagende Elmire, der rører Hiertet endog ved hendes Stolthed. Elmire, som er min Plage, og mit høieste Gode, hun forlader mig. Jeg forestiller mig ideligen det første Øieblik, jeg saae hende. Betaget af en dødelig Skræk, faldt hun iisfold, ja næsten halv død i vore Arme. Hun besvimede! — ak! Gud, hvor var hun deilig! Da hun kom lidet til sig selv, løftede hun disse store blaa, rørende og søde Øine op til os. Ak! de bleve endnu deiligere ved hendes Taarer! Jeg var allerede betaget af den søde Fornøielse, at see hendes Bedrøvelse vige for Kierlighed, og smigrede mig

i det

i det Haab, letteelig at blive Mester af et Hierte, der følede sin Ulykke saa stærkt. Men jeg bedrog mig Osmin; fortryllet af hendes Yndigheder, erindrede jeg ei mere at jeg var hendes Herre. Fra dette Øieblik af forglemte jeg mit Herredømme, jeg blev hendes Elsker — end mere, jeg blev hendes Slave. Lad af, Deilige, (sagde jeg til hende) at beklage Eder — ansee mig ikke som en forhadt Tyran, der vil tvinge Eder til at leve efter mine Befalinger, men bliv alene en Maaned paa dette Sted, og jeg forsikrer Dem, deilige Elmire, at De, naar Tiden er omme, skal blive overleveret til Deres Venner. Jeg giorde Eeden, Tiden er forløben — hvad vil der blive af mig?

Osmin.

Hun bliver nok længere, Herre, seer jeg ret, saa frygter hun i sit Hierte ligesaa meget for denne Bortreise, som De.

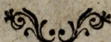
Soliman.

Hvoraf slutter Du det?

Osmin.

Af det, at hun er et Fruentimmer, og at det ikke alletider er en let Sag, at faae en Tyrkisk Keiser iblant sine Tilbedere. Elmire er fød i Spanien, følgeligen stolt, men tillige forliebt, og ønsker altsaa hemmeligen intet hellere end at overgive sit Hierte. —

 Soli-

Soliman.

Du giør hende Uret. —

Osmin.

Nei vist giør jeg ikke. Tager ikke Elmire hver Morgen imod Dem ved sit Natbord?

Soliman.

Ja, men hun er saa koldsindig.

Osmin.

Just for at giøre Dem des hidsigere. Det er Coquetternes Greb. Jeg grunder min Meening paa visse med Konst udførte Henrykkelser, en ordentlig Skiødesløshed, en forud bereedt og vel anbragt Hændelse, og smaa Ubehændigheder, der skee paa den behændigste Maade. Snart samles Flætningerne af hendes Haar tilsammen, for at smykke hendes Pande med nye Prydelser. Dette vil hun giøre selv. Jeg, som er ligegyldig ved alt dette, jeg seer nok Kneebet, at hendes Hensigt er, at Speilet skal vise Dem Skabningen af to deilige runde Arme. Snart skal der noget rettes paa et Falbela; ved den Leilighed sees den nydeligste Fod i Verden; men som Elmire er nødt til at bukke sig, saa gaaer Pudder-Kaaben fra hinanden, hun merker det, og trækker den saa hurtig sammen, at hun blotter paa den eene Side det, hun skiuler paa den anden. Ved denne Uorden rødmes Elmire, hun kaster et par Øine til Dem, hvis forvirrede Bluefærdighed synes

at bede om Forladelse, og dog vise de mindre Forvirring end List. En anden gang vil hun fæste sin Kiole sammen, men giør det saa ubehændig, at hun stikker sig i Fingeren, hun kaster Naalen bort, med et Au! Au! dette lille Skrig, giør Sultan blødhiertet, men, imidlertiid der søges efter en bedre Knappenaal, staaer Kiolen aaben, og giver Dem Tid til, igiennem et aabent Floer, at fæste Deres Øine paa et deiligt Bryst, og et Liv, som viser at det ikke har laant noget af Konsten. —

Soliman.

Hold op, Osmin, og lær bedre at kiende en Person, der fortiener Ærbødighed, og som tilbedes af din Herre. —

Osmin.

Ja! ja! jeg har Uret, og jeg tilstaaer min Vildfarelse. De er ikke elsket, Herre! siden De ikke vil være det.

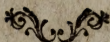
Soliman.

Jeg? Jeg vil ikke være det?

Osmin.

Men nei Herre; det maae være en Ulykke, som altid hænger ved Dem, at De alletider dømmer om Værdien af en Ting efter det, den koster. Saasnart en ung Skiønhed opfylder Deres Ønsker, saa forlader De hende; saa længe hun er

 haard,

haard, saa klager, sukker og fortvivler De. Paa hvad Maade skal man da giøre Dem lykkelig?

Soliman.

Det er sandt, jeg fortiener at beklages.

Osmin.

Det seer jeg. Men Herre, for at stifte Fred iblant fem hundrede Rivaler, er det Tid at giøre et Valg. De tragte alle efter at blive Sultanens Favorit. De spinde paa Sammenrottelser, med eet Ord, de sladdre, de skrige og skraale, og der er saadan en Fandens Støi.

Soliman.

Elmire er allene værdig til at behage mig.

Osmin.

Behold hende da, Herre, siden De har hende saa kier og send heller al den øvrige Hob af de unyttige Qvindfolk bort i hendes Sted; De blive dog idelig en ilde begegnede af hundrede af mine Ligemænd, som ere til mindre Nytte end Fruentimmer, og det enten efter Pligt, eller som oftest, af bare Egensindighed. Thi det, at vi omgaaes dem med ganske andre Absigter end Sultanen og denne Miskmask af Villier, denne unyttige Trætte om Intet, og en Tilstand, i hvilken den ene ey kan være den anden til Nytte, er naturlig Aarsag nok til, at vi bær Had og Afskye for hverandre. Thi det er just Grundvolden til

Eenig-

Eenighed, at det eene Menneske har det andet nødig —

Soliman.

Min Villie er, at de skal være enige, og det er din Sag, at mage det saa.

Osmin.

Saa vil jeg min Troe heller legge mit Embede ned. Jeg kan ikke længer holde det ud i Seraillet. Iblant andre har vi den unge Françoise, som er munter, flygtig, overgiven og stolt, og som leer af alle Ting; hun vil ikke vide af nogen Tvang, og hun er aldrig mere fornøied, end naar hun kan giøre mig Hovedet galt.

Soliman.

Paa Beskrivelsen kan jeg kiende hende. Er det ikke Roxelane?

Osmin.

Jo.

Soliman.

Jeg har allerede i nogen Tid stræbt efter at faae at vide, hvad der stak i hende, thi det er et snurrigt Ansigt.

Osmin.

Hendes stumpede Næse synes at foragte Amor selv.

Soliman.

Hun maae holdes inden visse Grændser.

Osmin.

Taalmodigheden forgaaer mig med hende; naar jeg skiender, saa synger og danser hun, hun efteraber mig, og Sultanen med; og hun er den eneste, som er uden Bekymring; ja hun bryder sig ikke engang om, at behage Dem.

Soliman.

Du skulde snart see hende forandre sin Mening, dersom jeg gav hende et venligt Øiekast. Men lad os nu ikke tale mere om hende. Siig mig, ere de Gaver færdige, som Elmire skal have?

Osmin.

Ja Herre, skal jeg hente Dem?

Soliman.

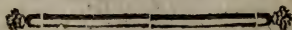
Ja.

Anden Scene,

Soliman. (alene.)

Hvilket Øieblik! hvilken ulykkelig Bortreise! Jeg havde endnu ikke prøvet denne Marter. Ak! skal jeg da sukke for en Person, der berøves mig for evig! Men der kommer hun.

Tredie

Tredie Scene.

Soliman, Elmire, Osmin, og adskillige Slaver med Foræringer, som blive staaende paa det Inderste af Theatret.

Soliman.

Ak! jeg veed hvad I vil sige. Reis bort! Hør hverken efter mine Sukke, eller min Kierlighed. Jeg har holdt Eder en Maaned paa dette Sted, for at vænne Eder til at herske. Jeg har deelt min Magt og mit Herredømme med Eder; langt fra at paalegge Eders Frihed den mindste Tvang, har jeg tvertimod indseet Misbrugen af saa tyrannisk en Lov. Og dersom dødelige Mennesker kan have Rettighed til en uindskrænket Magt, saa bør Deilighed alene have den.

Elmire.

Herre! Deres ædelmodige Siel forskaffer mig en langt sødere Fornøielse, nemlig, at agte og beundre den store Godhed og Mildhed, som De besidder. Og jeg var lykkelig — En Sultans Dyder, som giør ham elsket af enhver, overveier i alle Maader den Rettighed, hans Krone giver ham; og han er vissere paa, at blive adlydet ved de Indtryk, samme giør i Hierterne, end ved hans Befalinger.

Soliman.

Og imidlertid forlader Elmire mig dog; denne Dag adskiller os.

Elmire.

Hvorledes! er Maaneden allerede forløben?

Soliman.

Kunde det vel være, Elmire?

Elmire.

Herre! jeg kan opsætte min Reise, dersom den forvolder Dem saa heftig en Smerte; og af Høiagtelse bør jeg —

Soliman.

Dersom det skeer allene af Høiagtelse, saa reis: Jeg vil selv berøve mig min Lyksalighed, Eders er mig langt dyrebarere, min egen bør staae tilbage. — Havde det været af Kierlighed — Men alt Haab er ude. — Gaae hen til Eders Fædreneland, kast Jer i Eders Venners Arme, det kan ikke være andet, de maae elske Eder.

Elmire.

Undertiden er vores Skiebne dem meget ligegyldig; det Venskab, de bær for os, svækkes ved Tiden. De derimod har baaret en ædel Omhue for mig, og man hører altid dem nærmest til, der tragter efter at giøre os lykkelige.

Soliman.

Mit Exempel kan tiene dem til en Regel. Siig dem, hvor kier jeg havde Eder, viis dem

disse

disse Gaver, som en Skat, mit oprigtige Hierte skyldede Eder.

(Pegende paa Slaverne med Foræringerne.)

Elmire.

Herre! jeg kan ikke tage imod dem.

Soliman.

Hvad! I kan tilføie mig slig en Forhaanelse! I kan ydmyge mig saa dybt, indtil at foragte mine Gaver!

Elmire.

Jeg vil ikke føre andet med mig end Erindringen af Eders Godhed. Deres Billede er (om ikke af Kierlighed, saa dog af Erkiendtlighed) saa dybt indgravet i mit Hierte, at det aldrig kan udslettes; mig synes, nu jeg skal forlade dette Sted, at jeg forlader mit Fædreneland, og alting. (Med en forstilt Ømhed) Soliman, lev vel!

Soliman.

Elmire. — Gaaer I bort! Elmire —

Elmire. (sagte.)

Frisk Mod, han er allerede rørt.

Soliman.

Og mine Gaver skal forkastes! Antag dem i det mindste som et Pandt paa den reeneste og ømmeste Kierlighed.

Elmire.

Nei jeg kan aldrig modtage saa kostbare Gaver, uden til at pryde mig med for Deres Øine.

Soli-

Soliman.

Nu vel — alle mine Ønsker ere forgieves, I er følesløs ved alt det Onde, jeg lider.

Elmire. (Med en tvungen Uroelighed.)

Mens —

Soliman.

Bliv ved — Nu — reiser I bort Elmire?

Elmire.

Herre — jeg tager imod Deres Forœring.

Soliman.

Hvordan! min Lykke —

Elmire.

Jeg har tvunget mig længe nok. Den, der kan forstille sig, elsker kun maadelig, og al den Tid, man spilder ved slig en Forstillelse, den stiæler mau fra sin Elsker. Ja! mit Hierte hører Dem til, det har været Deres fra det første Øieblik, jeg saae Dem, og dersom De har seet mig fælde Taarer, da er det allene skeet af Frygt for, at Deres Hierté ikke skulde svare til mine Ønsker.

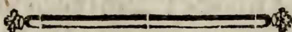
Soliman.

(Med en Tone, der viser mindre Fornøielse, end Forundring over at see Elmire saa hastig give efter.)

Ak! jeg ventede ikke, at være saa nær ved min Lykke. (sagte) Osmin har nok sagt mig det.

Elmi-

Elmire. (med Heftighed.)
De elsker mig, og jeg elsker Dem, mit Hierte føler de heftigste Bevægelser. Jeg vil selv gaae hen, for at ophæve Foranstaltningen til en Reise, der havde kostet mit Liv, om den var gaaet for sig. (sagte.) Endelig har jeg vundet Seier.

Fierde Scene.

Soliman, Osmin.

Osmin.
Herre, jeg ønsker Dem til Lykke. Jeg seer Dem i en glad Henrykkelse —

Soliman.
Nei, jeg kunde aldrig troe, at hun havde overgivet sig saa hastig.

Osmin.
Hvorledes! hun har jo forsvaret sig i en heel Maaned! og hun er min Troe den eneste, som i slig Tilfælde har forhalet saa lang Tid, inden hun har overgivet sit Hierte.

Soliman.
Osmin! skulle hun vel ikke være mere ærgierrig end forliebt? Jeg veed ikke; men jeg blev slet ikke den rørende Uroelighed, og den naturlige

og undseelige Forvirring vaer, som er Beviis paa en oprigtig Kierlighed.

Osmin.

Det er jo at foruroelige sig selv over intet.

Soliman.

Jeg vilde have forнøiet mig inderligen over den søde Forvirring, som jeg efter Haanden vilde have opvagt hos hende; Jeg vilde selv have beredet mig min Lykke; oppebiet den; kiendt den; bestridet hendes Indvendinger og lidet efter lidet vundet Seier. Men nu Elmire elsker mig, saa er al Forhindring ophævet. Ak! hvi blev hendes Hierte ikke ved at forstille sig? Hendes Kierlighed, enten den nu er virkelig eller forstilt, giør mig min Triumph let; og er slet ikke rørende for min Empfindtlighed.

Osmin.

Nu er det klart igien. Men hvem kunde vel stride længere imod Dem? og har en Monark nogensinde fundet uovervindelige Hierter? I sær er her ingen Gruesomme i dette Land, thi de kiende alle Tidens Kostbarhed; og jeg har jo allerede sagt Dem, at Fruentimmer ere og blive Fruentimmer. Troe dog Mahomed, vores store Lovgiver, han siger, at den forsigtige Natur har indprentet Artighed og Føielighed i deres Siele. Hvorfor ville vi da være saa ubillige og kræve en Modstand af dem, der overgaaer deres Kræfter?

Alle

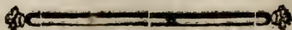
Alle disse Væsener ere skabte til Mandfolkenes Lyksalighed; deres Tilstand fører med sig, at de skal være forliebte, og det er deres Pligt at være svage. En uafladelig Modstand vilde bryde al god Forstaaelse i det menneskelige Samfund, hvor alting er indrettet til det almindelige Beste. Altsaa er Elmire i denne Post ligesom alle andre, hendes Skiebne er at give efter, og Deres er at overvinde.

Soliman.

Mit Hierte var indtaget af hendes Yndigheder. Men hvad, skal jeg da aldrig see andet end føielige Fruentimmere? Blotte caresserende Maskiner! Jeg maae belave mig paa at høre disse kiedsommelige og elendige Berømmelser, hvorved Sielen vansmægter. Ak! dersom Du seer mig igien i den grusomme Tilstand, at Kierligheden bliver kold, saa kom mig til Hielp.

Osmin.

Det skal skee. Jeg vil bruge alle mine Konster: Musik, Dands, Taffelets Forlystelser skal nok i slige Tilfælde opmuntre Deres Sind.

Femte Scene.

Elmire, Soliman, Osmin.

Elmire. (prægtig klæd.)

Herre, jeg har udvalgt denne Klædning, dersom den Couleur behager Dem, saa er det den som vil klæde mig bedst. Hvad synes Dem om mig saaledes.

Soliman.

Ah! I fortiener altid at tilbedes.

Elmire.

Min Hensigt er ene og alene at behage Dem.

Soliman.

Med saa store Yndigheder kan I alle Tider være forvisset om den Virkning, Eders Prydelse giør. Men imidlertid synes mig, at Eders forrige Klædedragt — uden at skiule noget af de Skiønheder, jeg tilbeder — var mere ligefrem — mere naturlig — og — tør jeg sige det? lignede Eders Skiønhed mere —

Elmire.

At jeg gav denne Fortrinet, var alene fordi dens Farve lignede den Ild, mit Hierte brænder af —

Osmin. (sagte.)

Jo, jo, det er den rette Maade at tale paa.

Elmire.

Man bør endog i de allermindste Ting stræbe efter at vise den Omhue, man bær for at tækkes den, man elsker; og da alle mine Sandser ere indtagne af den overmaade Lykke —

Soliman.

Elmire! —

Elmire.

Ak! tillad mig at glædes ved mit Valg. Ja Herre, Sandheden selv taler ved min Mund. Hvem kan være værdigere til at elskes, end De? De utallige Dyder, som omringe Dem, hvis Glands —

Osmin. (sagte)

Bliv kun saa ved.

Soliman. (lidet utaalmodig.)

Elmire! hav den Godhed ikke at smigre for mig.

Elmire.

Den, som frygter for, og rødmes ved Berømmelser, fortiener dem, og det forøger min Kierlighed.

Soliman.

Hvad! I bliver dog ved!

Osmin.

(som seer at Tiden begynder at falde Sultan lang.)

Herre, vil De, at jeg skal giøre Anstalt til en liden Forlystelse —

Soliman.

Ja, og det strax, for at forneie min Sultane.

Elmire.

Herre, spar denne Umage, slige Forlystelser ere ganske unødvendige, Kierlighed er Fornøielse nok i sig selv, den bør alene beskæftige os. Midt i disse unyttige Forlystelser seer og hører man dog kun sin Elskende. Sind og Sands ere heftede hos ham, og følesløse ved alt andet — Skuespil, Musik, og Dands ere alene opfundne for at holde følesløse Hierter skadesløse.

Soliman.

Nei, de forøge elskende Personers Lyksalighed, Forlystelserne ere skabte for dem og ikke for ligegyldige Siele.

Osmin.

Det er vel talt. Herre, dersom De findet det saa for godt, saa vil jeg kalde Slaverne ind for at synge.

Elmire.

Nei, nei.

Osmin.

Det er mig, der underviser Dem —

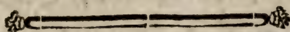
Soliman.

Osmin, lad den nye Sangerinde kaldes ind, som nyelig er kommen i Seraillet. Hun berømmes meget.

Osmin.

Osmin.

Hun skal være her paa Øieblikket.

Siette Scene.

Soliman, Elmire.

Soliman.

Elmire, er I en Elsker af Musiken?

Elmire.

Men — Ja — naar De har Lyst dertil, og spørg i øvrigt ikke om, hvad der behager mig. Al min Fornøielse er, at elske Dem, og have Dem inderlig kier: Ak! dersom De elskede mig ligesaa —

Soliman.

Ha! I fornærmer mig —

Elmire.

Saa tragtede De ikke efter andet, Herre!

Soliman.

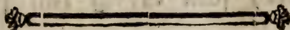
Der kommer hun — dersom man har sagt sandt for mig, saa vil hendes Sang fornøie os. Sid ned.

(Elmire sætter sig hos ham paa den Sopha, hvor Hynderne ligge; naar Delia kommer, siger Soliman:)

Hvorledes! Hun er temmelig kiøn.

Elmire.

Men — Ja — Hendes sværtede Øienbryne forvolde, at hun falder i Øinene; men hun taber strax, naar man seer hende nær ved.

Syvende Scene.

Delia, Soliman, Elmire.

(Soliman og Elmire sidde paa en Sopha. Delia nærmer sig meget frygtsom til dem; naar hun er kommet midt paa Theatret, falder hun paa det eene Knæe for Soliman.)

Delia.

Herre! Delia indstiller sig her efter Din Befaling, Osmin har sagt, at Du vilde høre mig, jeg var mig ikke saa stor en Ære ventende —

Soliman. (koldsindig til Delia.)

Staae op, og syng!

Delia.

Forlad, at jeg skielver; Ørnen har allene Rettighed til at betragte Solen, derfor lad Din Siel være naadig.

C h o r

af Slavinder, som komme ind med Delia.

Din Magt, som hersker i vor Siel,
Har kunnet alle Hierter vinde;
Du kiøber ved at giøre vel
Et Navn, som aldrig kan forsvinde;

Blant

Blant de Farer, som os trykte,
Vandt Du Seier, Vælde, Rygte
Med et frygtet Helte=Mod;
Da vi elskende Dig lyder
Saa opreiser Fredens Dyder
Ære=Minde for Dit Mod.

Delia. (allene.)

A r i a.

Snart Du sees blant Vaaben iile
Bort til Grændsen af Dit Land;
Fængslet snart i Vellysts Baand,
For Du med en og samme Haand
Tordens Brag og Elskovs Piile;
Ved Din skrækſomme Ild
Hans Fakkel tænder sig.
Han selv, den Lov Du gir
For vore Hierter tyder;
Dit eget Folk, Dit Folk med Fryd Dig lyder
Og andre ville lyde Dig.

Snart Du sees 2c.

Soliman.

Hvad er det, som rører mit Hierte saa heftigen? Hendes Stemme indtager og fortryller mig.

Elmire.

Det, der behager mig best, er at Ordene komme overeens med Sandheden. (sagte, ved at see paa Delia.) Mig synes, hun begynder at giøre sig til.

Soliman.

Der er noget behageligt ved hende, som jeg ikke selv veed, hvad er. (til Elmire, som han tager ved Haanden.) Jeg vil, at hun skal beflitte sig paa, at giøre Eder sin Opvartning. (Han seer paa Delia.) Hvad maae saa deilig en Mund ikke vel kunde udtrykke forliebte Følelser.

Delia.

Dersom De vil have det, saa vil jeg synge noget til Roes for Ubestandighed —

Elmire.

Det er alt nok —

Soliman.

Elmire vær saa artig — Hun fortiener at opmuntres.

Elmire. (med Tvang.)

Som De vil.

Soliman.

Syng! I giør mig Eder derved forbunden —

Elmi-

Elmire. (sagte.)

Det gaaer for vidt, Taalmodigheden forgaaer mig.

Delia. (synger.)

Aria.

Vær Elskere som Vestenvinden er,
Fra Roser, Lillier den til Jasminer iiler,
Udi sin Fart den aldrig hviler,
Nyt Diemeed et nyt Begier.
De Skiønnes Magt, som sig imod din
Frihed sætter,
Med Flygtighed du forekom;
Letsindig deel din Tid med Blonder og
Brunetter
Og flyv som en Zephyr blant Amors
Blomster om.

Vær Elskere som &c.

(Imedens Delia synger, slaaer Sultan Takten i Elmires Haand. Da Elmire merker, at Sultan viser saa megen Agtsomhed for Delia, trækker hun sin Haand tilbage af Jalousie.)

Soliman. (reiser sig.)

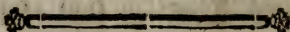
Intet kan være mere fuldkommen; hun indtager Hiertet og Ørene tillige. (til Elmire.) Hvad tykkes Eder derom?

Elmire. (fortrydelig.)
Hendes Sang er alt for konstlet —

Soliman.
I har ret. Hun synger uforlignelig.

Elmire.
Det Svar passer got. Men jeg vil ikke længere forstyrre Dem i den Fornøielse, at høre paa hende. (sagte.) Jeg vil skiule min Forbittrelse for dem.

Ottende Scene.

Soliman, Delia.

Soliman,
(Som hører og seer intet uden Delia, bliver ikke vaer, at Elmire gaaer bort.)

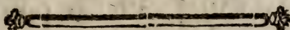
O Du deilige Delia! Du kan efter eget Behag forandre Hierterne; Der er en fortryllende Kraft i alt det, Du siger, man bliver ubestandig i det samme Øieblik, man hører Dig synge om Ubestandighed. Men, jeg tænker ikke paa, at Elmire —

Delia. (Med en hemmelig Glæde.)
Hun gik fortrydelig bort.

Soli-

Soliman.

Hvad! Jeg er ikke bleven vaer — Det er en Virkning af den Fornøielse, man nyder ved at høre Eders deilige Stemme.

Niende Scene.

Soliman, Osmin, Delia.

Osmin.

Herre! det er umueligt at holde det længere ud med den lille Slavindes Haardnakkenhed. Tillad mig at straffe hende, hun spotter og trodser mig, og giør mig tusende Historier; Hun er sammensat af bare Geglerier, og hendes Spøg gaaer altid ud over mig. Hun siger mig de utaaleligste Ting med Latter, er munter midt i sin Ondskab, og giør Nar af min Vrede — Hun vil hverken vide af Tvang eller Myndighed at sige. Jeg er den første og fornemmeste Officier i Seraillet, jeg forestiller Deres egen høie og hellige Majestæt, og at handle mod mine Befalinger, er at forbryde sig imod Dem selv —

Soliman.

Det er et besynderligt Gemyt —

Osmin.

Hun er uforskammet næseviis.

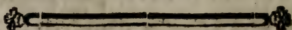

Soliman.

Jeg vil tale med hende.

Osmin.

Jeg var hos hende, og forbød hende udtrykkelig og ved stor Straf, ikke at sætte en Fod ud af hendes Kammer. Men hun tog mig smukt ved Armen og satte mig uden for Døren, og gav sig hiertelig til at lee over min Vrede. Derpaa fulgte hun bag efter mig, saavel for at have den Fornøielse, at besvære sig over mig til Dem, som for at giøre det, jeg forbyder. Men der seer jeg hende, Herre!

Tiende Scene.

Roxelane, Soliman, Osmin, Delia.

Roxelane.

Ha! Himlen skee Tak! saa faaer jeg dog engang en menneskelig Skabning at see. I er da denne mægtige Sultan, hvis Slavinde Jeg er? Nu vel da min kiere Herre! vær saa god og jag denne Ulykkens Fugl (pegende paa Osmin) bort paa Øieblikket —

Osmin.

Hem! denne Begyndelse er artig nok.

Roxelane.

Saa hurtig! gaae Din Vei, skil os af med Dit fortrædelige Aasyn. Afsted! —

Soliman.

Roxelane, bær Ærbødighed for en Minister, der fuldbyrder en Herres Villie, hvis Befalinger enhver uden Modsigelse bør adlyde —

Roxelane.

Ei! Ei!

Soliman.

I er ikke i Frankerig for nærværende Tid, beflit Jer derfor paa, at være from, og føielig. Troe mig, vær hørig og lydig; Thi Egensindighed, og Forvovenhed afstraffes i Seraillet.

Roxelane.

Det er en behagelig Tale! hvad er dog en Tyrkisk Keiser ikke artig! — Bær I Jer saaledes ad, for at blive elsket af Fruentimmer? Nu! det kalder jeg at have store Gaver, med dem kan I vel fortrylle baade Sind og Sands; Jeg finder Jer i Sandhed ogsaa ret fortreffelig. Dette er Ministeren, der fuldbyrder Eders Villie? Denne græsselige Knegt-Ruppert skal vi bære Ærbødighed for og blindt væk adlyde? Han besidder i Sandhed ogsaa glimrende Fortienester, og, dersom I betaler ham, for at giøre Jer forhadt, saa stiæler han min Troe ikke sin Løn — Det er en vedderstyggelig Vanskabning, en levendes Fugle-

Ræe,

Ræe, mistænkelig som bare Fanden, ikke i Henseende til ham selv, der idelig gaaer og brummer og knurrer, og, for at giøre os Livet suurt, holder Visitation baade Nat og Dag. Ja, han slutter os inde, som i en Faarestie. Jeg tænkte, han var bleven rasende i Gaar, fordi han fandt mig allene i Haven; Har I ogsaa befalet ham det? Hvad ondt kan vi giøre dermed? og maae vi ikke engang have Lov til at tage frisk Luft. Frygter I, at der skal regne Mandsfolk? og om saa var, saa skeedte Jer vel en stor Ulykke! Himlen burde viise dette Mirakel af Medynk over den Tilstand, vi befinde os udi.

Osmin.

Nu vel Herre, hvad tykkes Dem?

Soliman.

(til Osmin, betragtende Roxelane.)

Hvilket artigt Ansigt! Hvilke fyrige Øiekast!

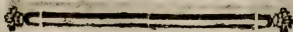
Roxelane.

Hvad! hvisker I? Det kan jeg lade Eder vide som en Ven, at intet er uhøfligere. I giorde meget bedre, at høre paa mig, der vil tage sig den Umage paa, at giøre Eder til en fuldkommen artig Sultan. I maae, om I saa behager, giøre Begyndelsen med at afskaffe den vrange Meening, I er udi, at have Rettighed til at tyrannisere over os. Det er just tvertimod, Mandsfolkene

ere just skabte til vor Fornøielse. Ret denne Feil! søg at behage, man er færdig at døe af Længsel hos Eder. Istedet for at bruge denne foregivne Herre, som er saa utaalelig for mig, til et Sendebud — saa tag en ung, velskabt og elskværdig Officier til den Bestilling, lad ham hver Morgen indfinde sig for at spørge, hvad vores Forlangende er, og giøre et behageligt Udkast til allehaande Forlystelser. Hvad skal dette Jern-Tralværk i vore Vinduer? Bedæk dem med de kostbareste Blomster. Lad Seraillets Port staae aaben, og den Fornøielse og Lyksalighed, man finder derinde, bør være den eeneste Forhindring til at forlade det. I skal begegne Eders Slavinder som Damer, være artig imod dem alle, men kun forliebt i en. Og seer man da, at I er værd, at bære Godhed for, saa giver man det tilkiende. Nu gaaer Jeg bort. Jeg har sagt Jer, at I bør føre Jer artigere op imod os. Det er min første Lærdom, benyt Jer af den, det beste I kan, saa vil jeg see, om det lønner Umagen, at beære Eder med flere.

Osmin.

Got. (til Soliman.) Hun taler Dem temmelig myndig til.

Ellevte

Ellevte Scene.

Soliman, Osmin, Delia.

Delia.

Stormægtigste Sultan! finder De Behag i at høre en forliebt Aria?

Soliman.

Nei! det er Tid, at begive mig i Divanet. I skal blive kaldet, naar jeg faaer Lyst at høre Eder.

Delia. (for sig selv, i det hun gaaer.)

Hans Tone er temmelig bydende, Han kunde nok have flere Underviisninger nødig.

Osmin.

Herre, hvad befaler De, at der skal skee ved den oprøriske Slavinde? Paa hvad Maade skal jeg afstraffe hendes fornærmende Foragt? —

Soliman. (efter at han har betænkt sig lidet.)

Det er et Barn, en liden Galning, som der bør sees igiennem Fingere med. (han gaaer.)

Osmin.

Men det kan hende sig, at Sultan kommer til at gaae i Skole hos dette Barn.

Anden

Anden Act.

Første Scene.

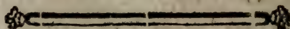
(Soliman kommer ind, efterfulgt af adskillige Slaver. En af dem bær et lidet fiirkantet Bord af støbt Guld, der er en 6 til 8 Tommer i Høiden og halvanden Fod i Bredden. Den anden bær en meget prægtig Porcelains Skaal, som han sætter paa Bordet. Den 3die har en guld Præsenteer-Tallerken, besat med Diamanter, 2 par Porcelains Kopper og en Skee, giort af et Indiansk Fugle-Næb. Dette Næb er saa rødt som en Coral, og meget kostbar. Slaven bær det altsammen paa Bordet. Naar Soliman har sat sig, overleverer den fierde Slave ham knælende en lang tændt Pibe. Soliman giør et Tegn med Haanden, og Slaverne gaae bort.)

Soliman. (røger og snakker.)

Jeg kan ikke komme af min Forundring igien. At høre en Slavinde tale saa overmodig. (han røger.) Elmire, Elmire, hvad ere I ikke hverandre ulige — og hvor vel fortiener I ikke min Kierlighed. Men Osmin bliver borte — jeg døer af Utaalmodighed. (han røger.) Mildhed, Agt, Ærbødighed og Sømmelighed ere Eders Egenskaber, og denne Roxelane — (han røger.) Ja, jeg gad gierne vidst, hvad hun ret tænker — Det er den allerførste gang, man har seet Egensindighed og Selvraadighed paa dette Sted. Det skal forlange mig, hvorledes hun vil tale til

mig. (han røger.) Man maae more sig med hendes Galskab. Men Osmin bliver borte. (han røger.) Endelig seer jeg ham komme — Nu vel?

Anden Scene.

Soliman, Osmin.

Osmin.

Herre jeg har forrettet Deres Ærende.

Soliman.

Hvad fik Du til Svar?

Osmin.

Herre, Roxelane laae og sov paa en Sopha.

Soliman.

Giør ingen Omsvøb — Sophaen siger slet intet.

Osmin.

Saasnart hun vaagnede, blev hun mig vaer.

Soliman.

Og hvad da?

Osmin.

Er Bavianen med Turbanen der? sagde hun, og gneed sine Øine, hvad vil den gamle Abekat? Paa denne saa naadige Tiltale svarede jeg:

jeg: Lysets Skat! Sultan sender mig, for at kysse Støvet af Deres Fødder, og jeg skal tillige sige, at Han venter efter Dem, for at drikke Sorbet med Ham.

Soliman. (med Heftighed.)

Kommer Hun?

Osmin.

Gaae og siig til Din Sultan, svarede denne Smukke, at jeg drikker ingen Sorbet, og at der er intet Støv paa mine Fødder.

Soliman.

Virkelig — du bær dig ogsaa alletider galt ad, du kunde jo gierne bie, man er hende Agt skyldig Osmin.

Osmin.

Jo, hun viser megen mod os.

Soliman.

Ja, uagtet hun sommetider forløber sig, er man dog hendes Kiøn en vis Ærbødighed skyldig. Og der er meget, som undskylder hende.

Osmin.

Ja, i Deres Øine.

Soliman.

Hendes Munterhed, og unge Aar.

Osmin.

De tager saa stor Deel i Hende, at De selv forsvarer Hende. Men skal jeg ikke sige

Slavinden med den deilige Stemme, noget fra Sultan.

Soliman.

Delia? Nei slet intet —

Osmin.

Og Deres forliebte Elmire?

Soliman.

Elmire? Ak! jeg elsker Hende uaflade- lig — Men gaae hen til Roxelane, løb, skynd dig — — Hvem tør løfte Gardinet op (*)?

(*) Der er ingen Dør i det Inderste af Seraillet. Aabningen er alleneste lukket med et prægtigt Teppe. De sorte Gildinger holde stedse Vagt ved Indgangen, og ingen af Fruentimrene maae komme uanmeldte for Keiseren.

Tredie Scene.

Soliman, Roxelane, Osmin.

Roxelane.

Det er mig.

Soliman.

I er den første. (sagte) Men. Hun veed maaskee ikke den givne Befaling, vi vil over- see det. Forlad Roxelane, at de har begaaet den Forseelse, at forstyrre Eder i Eders Roelig- hed. Jeg er fortrydelig derover.

Roxelane.

Jeg er mig daglig slige Stræger ventende, disse Tyrker ere saa meget artige.

Osmin. (afsides.)

Hvilken Uforskammenhed?

Roxelane. (til Soliman som bliver ved at røge Tobak.)

Vil I vel bevise mig den Artighed —

Soliman. (som bilder sig ind, at Roxelane begierer Piben for at røge, flyer hende den.)

Hiertelig gierne, der er den.

(Roxelane tager Piben, og kaster den hen ad Gulvet.)

Osmin.

Hvilken Formastelse!

Soliman. (reisende sig i Vrede.)

Hvorledes! efter slig en Forgribelse —

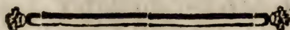
Osmin. (indtaget af Misfornøielse, gaaer hen til Sultan.)

Hvad befaler De, Herre?

Soliman. (med en vred Stemme.)

Hold Munden.

(Osmin gaaer forvirret bort.)

Fierde Scene.

Soliman, Roxelane.

Soliman.

Roxelane —

Roxelane. (roeligen.)

Fi, fi, det er slet ikke smukt, at røge Tobak hos Fruentimmer, og endnu mindre for Jer, der søger at behage dem, i Sandhed —

Soliman.

Alt dette kommer mig fremmed for — Hun er jo gal — Hør Engang Roxelane!

Roxelane.

Jeg hører ret got.

Soliman.

Uden Tvivl er Omgangen saa frie i Frankrige.

Roxelane.

Saa ongefær.

Soliman.

Jeg vil endnu have den Godhed, at undskylde Eders Munterhed, og dersom I vil blive mere forsigtig i Fremtiden, saa vil jeg forglemme alt, hvad I har sagt til mig.

Roxelane.

I vil forglemme det? saa meget desværre.

Soliman.

I bør bære Ærbødighed for mig.

Roxelane.

Det er endnu tusende gange værre.

Soliman.

Hvorledes?

Roxelane.

I taber, I taber selv derved, siger jeg, det er uimodsigeligt. Thi hvorledes skal man da bære sig ad, min Herre! med at forbedre Jer?

Soliman.

Med at forbedre mig, og hvori om jeg maae spørge?

Roxelane.

Hvori? Hvori? Disse Sultaner kommer mig til at lee; De bilder sig ind, at der er slet intet at sætte ud paa Dem. Troe mig, lad dette tvungne Væsen fare, mig synes, jeg begynder at tage Deel i Eders Adfærd. Det er af Venskab til Dem, at jeg foretager mig dette; det var til større Fordeel for Jer, om det var Had, thi den er oprigtig, og meget Guld værd, naar man vil høre efter den. En Ven har Medynk med os, og lemper sig efter os. Men vore Fiender see endog de mindste Feil. De kiende det falske af en misbrugt Høihed. Naar Venskab sover, saa vaager Had, raadfør Eder derfor med den, I, som vilde føre Regieringen. Hovmod forfører os, men skal vi skaane den Forræder? Nei —

Soliman. (sagte.)

Det er et forunderligt Fruentimmer. (høit.) Hold nu op.

Roxelane. (med Ærbødighed.)

Gierne, dersom I fortørnes derover; thi det er ingenlunde min Hensigt.

Soliman.

Saa brug meer Forsigtighed.

Roxelane.

Det er sandt. I har ret, naar I forfærdes for Sandheden; thi Eders Ørene ere ikke vante til at høre den.

Soliman.

End da! I forglemmer ganske, hvem Jeg er, og hvad I er?

Roxelane.

Hvem I er — og hvad jeg er — I er en stor Herre — og jeg er en smuk Pige, det kan gierne gaae lige op —

Soliman.

Ja. I Eders Fædreneland.

Roxelane.

Ak! gid jeg var der! alting er her saa afskyeligt, saa kiedsommeligt, at I tilfulde lærer mig at kiende Forskiellen imellem dette forbandede Land og Mit. Der er ingen Slaver hos os. Man smager ikke andet i Frankrige end Fornøielse, og Friehed uden Tvang, ved hvert et Aandedræt. Enhver Indbygger synes at være Konge, under en Konge, der elsker sine Indbyggere.

Soli-

Soliman.

Saa vidt jeg kan see, vilde I blive meget forneiet ved at forlade mig.

Roxelane.

Tilforladelig. Jeg er meget oprigtig.

Soliman.

Men dersom Forneielsen holdt Jer tilbage, og man søgte, at giøre Eder lykkelig?

Roxelane.

Hvorved?

Soliman.

Har I da slet ingen Lyst til at behage Soliman, og erhverve Jer hans Gunst? —

Roxelane.

Nei.

Soliman.

Mener I det ogsaa af Hiertet.

Roxelane.

Jeg siger det, som jeg mener det.

Soliman.

Imidlertid giorde jeg mig dog Haab —

Roxelane.

Som jeg siger, I tager visselig feil.

Soliman.

I lader mig ikke vederfares Ret — Hvad, I vil aldrig —

Roxelane.

Aa! aldrig . . . . Jeg forsvær aldrig nogen Ting. En liden Egensindighed, et Indfald, kan give Udslaget paa det altsammen.

Soliman.

Nu vel, Jeg vil da vente alle Ting af denne lille Egensindighed, og dette Indfald. Imidlertid spiser I med mig til Aften.

Roxelane.

Det har jeg slet ingen Lyst til.

Soliman.

Jeg troede det var en Ære. Og I burde . . . . . .

Roxelane.

Jeg burde! Ei Herre! I burde meget før skille Jer af med disse ydmygende Talemaader om Skyldighed og Ære; de vise kun Eders Magt, og give Eder ingenlunde den Fortieneste, at behage.

Soliman.

Kom, det vil jeg ogsaa giøre.

Roxelane.

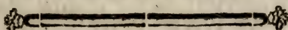
Det kalder jeg at føre sig fornuftig op. Naar I kun vil lade Eder sige, og lover Forbedring, saa skal jeg nok undervise Eder. Men lad os nu see om vi træffe et Forlig. Et Aftens-Maaltiid trekker Følger efter sig, I er ikke min Kiereste, vi ere langt fra ikke komne saa vidt

endnu

endnu, men for at giøre Bekiendtskab, saa kan I spise hos mig til Middag.

Soliman.

Hiertelig gierne. Osmin!

Femte Scene.

Soliman, Roxelane, Osmin.

Roxelane.

Det er mig, der skal giøre Anordningen; Osmin! siig til Kiøkkenmesteren (*), at Sultan spiser hos mig til Middag, Anretningen maae være kostbar, og paa det lækkerste tillavet. Om et Øieblik skal der rettes an, skynd dig.

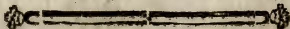
(Osmin vender sig meget forundret til Soliman for at faae hans Mening at vide.)

Soliman.

Giør hvad Roxelane befaler.

(Osmin gaaer.)

(*) Mout-par-Emine er Stor-Sultanens Kiøkkenmester, han har et tusende og tre hundrede Personer at byde over.

Siette Scene.

Roxelane, Soliman.

Roxelane.

Har I ingen elskværdig Sultane, hvis Nærværelse kunde forøge vores Glæde? Hør! jeg vil bede Elmire, man har dog sagt mig, at I er temmelig forelsket i hende.

Soliman.

Ja — men —

Roxelane.

Eller Delia, denne Circaserinde, hvis Stemme foraarsager Eder saadanne søde Henrykkelser. Hvad, om jeg bad hende?

Soliman.

Det er unødvendigt. Lad os være alene.

Roxelane.

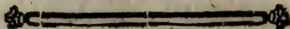
Ja, ja.

Soliman.

Jeg forlader mig derpaa.

Roxelane.

Lad mig kun raade, jeg skal giøre Indretningen paa det smukkeste —

Syvende Scene.

Soliman, Roxelane, Osmin.

Osmin.

Deres Befaling er efterlevet.

Soliman. (tager Osmin til en Side.)

Osmin! gaae hen til Elmire, stil hendes Hierte tilfreds ved den Forsikring, at jeg i Aften —

Roxelane.

Hvad siger I?

Soliman.

Intet — Intet — (til Osmin.) vist kommer til hende.

Roxelane.

Hvad har I for Hemmeligheder at sige ham?

Soliman.

Gaae!

Roxelane.

Send ham ikke bort, om jeg maae bede, jeg har ham nødig —

Soliman.

Bliv!

Roxelane.

Og følg lige efter Bogstaven, alt hvad jeg siger dig. (til Soliman.) Gaae I hen og anvend

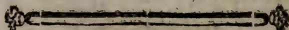

disse saa Øieblik til Eders Riges Velfærd. Jeg skal lade Eder kalde, naar alting er færdigt.

Soliman. (sagte.)

Jeg har aldrig i min Livstid hørt eller seet noget saa morsomt, jeg vil fornøie mig selv med at giøre alleting, som hun finder det for got.

(Han gaaer bort og giør en meget dyb Hilsen for Roxelane, som tager imod den med en latterlig Værdighed.)

Ottende Scene.

Roxelane, Osmin.

Osmin. (imedens Roxelane følger Soliman bort.)

Soliman vil fornøie sig, det er en Lyst, der er kommet over ham i dette Øieblik. Men jeg maae smigre lidet for hende, siden hun begynder at komme i Naade, hendes Magt kunde maaskee blive mig skadelig, og saa gaaer det jo siden lige op, om jeg, naar jeg finder Leilighed dertil, taler ilde om hende. (til Roxelane.) Endelig har De vundet Seier.

Roxelane.

Naa da! og det forundrer Du Dig over —

Osmin.

O! aldeles ikke, De fortiener i alle Maader, det Fortrin, der gives Dem; enhver maae til-

tilstaae, at naar man har Deres Forstand, og er saa deilig —

Roxelane.

Ret alvorlig?

Osmin.

Forlad Dem paa en underdanig og troe Slave, som er Dem ganske hengiven. De kan være forvisset om, at der er ingen større Sandhed — ingen større —

Roxelane.

Ja, jeg er fuldkommen overbeviist om, hvorvidt jeg bør forlade mig paa Din Nidkierhed. Jeg kiender Hofmændene. Gaae derfor hen og syng dine Lovsange paa et andet Sted; Thi jeg kan imod Din Villie læse Dit Hierte af Dit Ansigt. Du vil kun ofre til denne Dags Afgud. Imidlertid ere dog disse Hof-Veierglas til den Nytte, at de ganske sikkert vise Tidernes Forandring. Kulde, Hede, Stille-Veir, og Stormvinde, de stige og falde, ligesom Leiligheden fører det med sig. Og det er ogsaa alt, hvad de due til.

Osmin. (sagte.)

Hun kiender mig for nøie, at jeg jo bør styrte hende. (til Roxelane.) Nei, jeg kan slet ikke forstille mig, og jeg er i Sandhed meer end nogen anden —

Roxe-

Roxelane.

Hør nu kun hvad jeg har at befale Dig, og følg det uden mindste Overlæg. Gaae hen til Elmire og Delia, sig dem, at Soliman beder dem spise med sig til Middag, og understaaer Du Dig at sige, at jeg har sendt Dig, saa skal det koste Dit Hoved. Ja Soliman selv, maae ikke engang vide det.

Osmin. (sagte.)

Ved Ali Skiæg! Dette giør mig ganske forvirret —

Roxelane.

Hvordan! staaer Du der endnu? Skynd Dig noget, og for alting tag Dig vel i agt, at Du ikke forraader mig.

(Her komme otte sorte Slaver ind, brede et Teppe paa Gulvet og oven paa Teppet et rundt Stykke Corduan, som de bedække med blommet Indiansk Lærret. Derpaa sætte de et rundt Bord af massiv Sølv, halvanden Fod i Høiden, og fire Fod i Diameter med en Rand af 2 Fingers Brede. Rund om Bordet lægges fire Hynder, besatte med Guld-Fryndser og Qvaster. Alt dette skeer i største Hast, og med den dybe Taushed, som hersker i Seraillet.

Niende

Niende Scene.

Roxelane, og Slaverne.

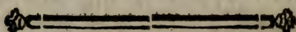
Roxelane.

Jeg taaler ingenlunde, at man staaer og betænker sig en Time, naar jeg har befalet noget. Jeg vil føre Skik og Orden ind i Seraillet — (bliver Slaverne vaer.) Hvad er det for noget? Hynder og Tapeter! Gesvindt tag mig al det Krammerie bort. (Hun sparker til Hynderne.) At spise paa Tyrkisk! Hvilken pudseerlig Levemaade — Jeg veed nok, at I sidder paa Haserne ligesom Abekattene, men bring mig et Bord og Stole paa den Franske Maade. (Slaverne vise sig meget forundrede.) Nu vel? De ere meget forundrede! Lad Rulle-Gardinerne ned for Vinduerne, at Dagen ikke kan trænge sig ind, thi jeg vil spise ved Lys. Deres Skin er nok for os, og de udbrede i det øvrige af Salen en sød Tudsmørke, der passer ret til Kierlighed. Jeg havde nær glemt det beste, drag Omsorg for, at vi faae en meget god Viin. (Slaverne forarges ved den Begiering, og give tilkiende ved Gebærder, at der er ingen Viin i Seraillet.) Hvordan, tør I vise Afskye for det jeg begierer — Hem! Hvorledes? Hvad vil I sige? Er her ingen Viin? Aa! saa send Bud til Muphti, der veed jeg vist den er, thi han er en fornuftig Mand, som af et oprigtig Hierte, og som en Rettroende

bemægtiger sig al Viinen, for at være vis paa, at ingen sand Muselmand skal nyde samme. Han flyer Jer baade Madera og Champagne, og alt hvad I forlanger. (*)

(*) Muphti er den øverste Geistlige over de Mahomedanske Love; han stiller sig meget uskyldig an; fører et udvortes strængt og helligt Levnet; han forbyder Viinen paa det haardeste, men drikker den selv i Smug.

Tiende Scene.

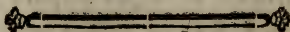
Osmin, Roxelane.

Osmin.

Seraillets Stierne! Jeg har efterlevet Deres Befaling, Elmire fulgte med mig —

Roxelane.

Meget godt — (sagte) Jeg maae gaae selv, for at føie de Anstalter. (høit) Jeg kommer strax igien.

Ellevte Scene.

Elmire, Osmin.

Elmire.

Ak! Osmin, hvad er jeg inderlig fornøiet! men er det ogsaa sandt, at Soliman har sendt Dig til mig? Jeg troede at Delia —

Osmin.

Got. Frygt kun intet. Disse Sanggerinder kan vel undertiden foretrekkes i et Serail, men det er ligesaa hastigt forbie, som en Cadence eller Entrechat. Men efter det jeg har ladet mig sige, skal det gaae anderledes til i Europa.

Elmire.

Aa, Ja. Deres Magt er saa stor, at det som oftest ligner et Raserie. Deres letsindige Opførsel giør deres Elskeres Blindhed uundskyldelig, og ikke desmindre sætte disse dog Ære, Pligt og Velfærd i Vove for deres Skyld. Men da de besidde den Gave, at være morsomme, saa havde jeg Aarsag at være bange.

Osmin.

O nei, nei; Sultan lader sig ikke fange, ved saa svage Vaaben.

Tolvte Scene.

Elmire, Roxelane, Osmin.

(Da Roxelane bliver vaer at Elmire og Osmin taler saa fortroelig tilsammen, lister hun sig saa sagte bag ved den forreste Sopha, hvor hun sætter sig ned, for at høre, hvad der tales.)

Osmin.

Men maaskee har De noget at befrygte fra en anden Kant.

Elmire.

Ak Osmin! sig frem.

Osmin.

Det er Roxelane.

Elmire.

Den lumpne Slavinde? Ha! Det kan jeg aldrig troe. Et smukt Stykke til at blive Sultane!

Osmin.

Hun er ganske ikke efter mit Sind.

Elmire.

Et vildt, fremfusende, og myndigt Væsen.

Osmin.

Deri bestaaer det ogsaa altsammen; og Soliman lader Dem vist vederfares Ret. Men jeg frygter Virkningen af en Overilelse.

Elmire.

Hvorledes skal jeg forebygge det? Osmin, tag mod dette lidet Skrin, og hielp mig.

Osmin.

Osmin. (putter Skrinet i Barmen.)

Af mit ganske Hierte, og uden at lade mig merke med det ringeste.

Elmire.

Du som er Opsigts-Mand over Din Herres Forlystelser, Du hersker over ham; han seer allene ved Dine Øine, og hører igiennem Dine Ørene, Du fører og leder ham, Du bestemmer hans Valg, og formaaer alle Ting i Seraillet. Jeg maatte blues, om nogen blev sat i Rang med mig. Osmin! min kiere Osmin, min Skiebne beroer allene paa Dig. Spar intet Middel for at finde Leilighed til at sværte mine Rivaler, og til at berømme mig.

Roxelane. (ganske høit.)

Meget godt.

Osmin. (for sig selv, i det han bliver Roxelane vaer.)

Jeg er forloren. (sagte til Roxelane.) De troer nok. at jeg er en Forræder, jeg er det ogsaa virkelig for at tiene Dem.

Roxelane.

(Reiser sig, giver Osmin en Ring, og siger efterabende Elmire.)

Osmin! annam dette Smykke af min Haand. Og Du, som hersker over din Herre, Osmin, min kiere Osmin, min Skiebne beroer allene paa Dig. Jeg maatte blues ved at have Rivaler, derfor berøm ved alle Leiligheder dem, som ere i Rang med mig. Forskaan mig ikke, men tal lutter Ont om mig.

Elmire.

Jeg kan lade jer vide, at dette Giekkerie klæder Eder meget ilde. Jeg tilstaaer, at Soliman er mig kierere end Livet. Jeg vil vinde hans Hierte, i hvad det endog skal koste —

Osmin.

Det er et meget priisværdigt Foretagende, og jeg vil lade Dem giøre det af imellem sig selv, hvem af Dem, der skal beholde Æren. (sagte til Elmire) Forlad Dem kun paa mig. (til Roxelane) Jeg er Dem bevaagen.

Roxelane. (med en spotsk Latter.)

Jeg har ikke Din Bevaagenhed fornøden, Du kan gierne beskierme Elmire. Jeg tillader det.

Elmire.

Denne spotske Latter giver en Hovmod tilkiende, som man let kan dempe.

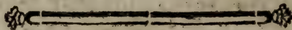
Roxelane.

Foruroeliger den Jer, saa tvivler I om Udfaldet.

Osmin. (sagte)

Frisk! det gaaer got, jeg holder meget af Klammerie, det er en vis Fordeel for mig. Thi alle mine Accidentier bestaae i Fruentimmernes Uenighed.

(Imidlertid Osmin siger dette for sig selv, staaer Elmire og betragter Roxelane fra Top til Taae, med et foragteligt Aasyn.)

Trettende Scene.

Roxelane, Elmire.

Roxelane.

Nu, hvordan forekommer jeg Eder?

Elmire.

Som en Person, der er mig ganske forhadt, og jeg dølger det ikke heller.

Roxelane. (fortroelig.)

Kom hid og omfavn mig, min kiere Veninde, behold kun Eders Sultan, I troer vel, at jeg er meget forlegen for ham, men det er langt fra. Dersom I kan skille mig af med ham, saa vil jeg takke Eder, af mit inderste Hierte. Hvad har I nu mere at være bange for?

Elmire.

Roxelane, vi ere Fruentimmer, vi bør ikke forstille os for hinanden, vi kiende hverandre, og jeg merker Eders List meget got.

Roxelane.

I dømmer meget vrangelig om mig. Dersom Skiebnen har besluttet det saa, faaer jeg at blive en Slavinde. Men min Herre bliver aldrig min Elsker. Jeg vil ikke elske nogen uden min Ligemand. Dersom I har mindre Emfindtlighed, saa brug alle de Konster, I veed, for at blive lykkelig i Eders Forliebelse.

Elmire.

Jeg vil ikke betiene mig af andet end min Kierlighed.

Roxelane.

Og smaa Skrine. Men det vil vi nu ikke tale om, for at vise Eder, hvorledes jeg tænker, saa viid, at det er mig, som har bedet Eder spise med Sultan. Vær deraf hvor føielig jeg er, og betien Eder saaledes af de Midler, jeg giver Eder, at I ikke allene giør ham forliebt, men endog bestandig. (Hun raaber ind i Coulissen.) Heida! beed Sultan komme ind.

Elmire. (sagte.)

Mon hun ikke bedrager mig? jeg skal nok holde Øie med hende. (høit) Dersom I ingen Hinder vil giøre i min Lykke, saa kan I være vis paa at mit Venskab og min Erkiendtlighed —

Roxelane.

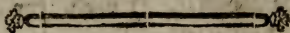
Tie stille! — Der kommer Delia — som jeg ogsaa har indbudet —

Elmire.

Hvilken Uforsigtighed! —

Roxelane.

Got! got! Frygter I for hende? Hun er jo kun til Tidsfordriv.

Fior-

Fiortende Scene.

Roxelane, Elmire, Delia.

Roxelane.

Oprind paa Himmel-Polen Circasiske Stierne! Soliman, som er Asiens Sol, vil snart indfinde sig; lad alle Dine glimrende Tillokkelser skinne for hans Øine. Elmire? jeg beder Jer; vær munter under Maaltider; viis nu ingen Spansk Alvorlighed; Frisk! Vivat Flygtighed. Høie Tanker ere meget smukke, men de more ikke. Hvad mener J Delia?

Delia.

At man i sin Herres Nærværelse stedse maae vise sig ærbødig, og være taus. Naturen har sat os inden visse Grændser og vi ere allene skabte til en Elskers Fornøielse, enten han er Herre eller Tiener, saa er hans Rettighed den samme; og vi ere af Skiebnen bestemte til at være Slavinder —

Elmire.

Veninder.

Roxelane.

Herskerinder.

Delia.

Herredømmet hører Mandfolkene til.

Roxelane.

Ja, men vi bør befale over dem.

Elmire.

Hvad Rettigheder har vi dertil?

Roxelane.

Deres Svagheder.

Delia.

Men vi ere endnu svagere end de, og altsaa bør vi vige for dem —

Elmire.

Vi kan ikke giøre dem det mindste stridigt. Er ikke Styrke, Tapperhed, Videnskaber og Konster faldne i deres Lod?

Roxelane.

Er det noget at foruroeliges over? Vi vide med alt dette, dog tusende gange mere end de.

Delia.

Hvad vide vi da?

Roxelane.

At indtage dem.

Elmire.

Det er at troe for meget om sig selv.

Roxelane.

Lad mig allene i nogle Dage regiere Asiens Overvinder efter mine egne lystige Indfald. Siden skal jeg overlevere ham i Eders Hænder ligesaa føielig som en Franskmand og bringe ham hen for Eders Fødder, ja for Eders Fødder, det er jeg ganske vis paa og det uden synderlig Møie.

Jeg

Jeg vil være den, der skal hævne heele Kiønnets Ære.

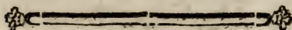
Elmire. (sagte.)

Hendes Ubeskedenhed betager mig min Angest, hun vil vist blive straffet derfor, og jeg har intet at befrygte.

Roxelane.

Nu maae denne Samtale være forbie, thi jeg seer Sultan komme. (Hun raaber ind i Coulissen.) Slaver, lad der blive anrettet.

(Tolv Gildinger af Has-Ode, det fornemmeste Kammer, bringer en Lehnestoel, tre andre Stole, og et anrettet Bord med brændende Lys paa. Maden er paa Mertabaniske Fade, en egen Sort Chinesisk Porcelain. Det er kostbarere end Guldet, formedelst den Mening, de orientalske Folk er udi, at det springer ved den mindste Gift. Kilargi Bachi sætter en Guld Spøl-Kiedel paa Gulvet, hvorudi staaer en Chrystal-Flaske med Viin. Glassene staae paa Bordet, og en stor Lysekrone lades ned fra Loftet, behængt med allehaande Chrystal-Zirater, og Struds-Æg.)

Femtende Scene.

Soliman, Roxelane, Elmire, Delia, Osmin.

Soliman. (sagte.)

O Himmel! Jeg seer Elmire — (til Roxelane) Jeg ventede at finde Eder ene, Delia er ogsaa her!

Ro-

Roxelane.

Ja, det er de to, Eders Hierte ønsker sig. Saa buk smukt for Dem, (Soliman bukker) dybere! (Soliman bukker dybere) Meget got, saa skal det være. Mine Damer, De seer her en elskværdig Giæst, han er lidet uerfaren endnu, men han kommer sig nok.

Elmire.

Denne Skiemt gager for vidt, Roxelane! Betænk —

Soliman. (sagte til Elmire.)

Lad hende snakke, det morer mig —

Roxelane. (til Soliman.)

Sæt Dem her (til Elmire og Delia) og sæt I Jer, een ved hver Side af ham. Jeg vil sidde her, thi jeg er Vertinde.

(Soliman er forundret over at see et Bord anrettet saaledes.)

Soliman.

Hvad er dette? Jeg har aldrig seet sligt forhen.

Roxelane.

Saaledes spiser man i Frankerige.

(Soliman sidder i Lehnestoelen, Elmire ved hans høire, og Delia ved hans venstre Side, Roxelane ved Siden af Delia, lidt paa skraas, alle Serail-lets Officiers staae rundt om Bordet; Forskiæreren kommer frem med en Kniv i Haanden, der er næsten saa stoer som en Sabel.

Roxelane.

Hvad vil denne Staldkarl?

Soliman.

Det er Forskiereren.

(Forskiereren forretter sit Embede i Kiøkkenet; der kommer hverken Kniv eller Gaffel paa Tyrkernes Borde, al Maden indtil Frugterne bliver skaaren i smaa Stykker, som de spiser med Fingrene. Men da Roxelane har befalet, at der skal rættes an paa den Franske Brug, og Maden bæres heel paa Bordet, saa kommer Forskiereren ind, i den Tanke at han var nødvendig. Det er altsaa ikke at forbryde sig mod deres Skikke, naar han indføres her ved Taffelet.

Roxelane.

Det er Damernes Forretning, saaledes som Brugen er nu omstunder, det er vel lidet møisommeligt, men man vinder alle derved. En deilig Haand viser ved de nette Fingres Bevægelse tusende skiulte Skiønheder, og sætter en uforlignelig Smagg paa alt det, den byder. Skiær den Høne i tu Elmire?

Soliman.

Det er en behagelig Skik. (til Forskiereren) Du kan gaae!

Roxelane. (til Delia)

Og I maae paa det allerbehageligste skienke for Soliman. Osmin? giv Viin hid?

Soliman. (med Forundring)

Viin?

Osmin.

Osmin. (med større Forundring)

Viin?

Roxelane.

Ja Viin — Den er Kilden til al Glæde, og Sielen i Fornøielserne.

(Osmin tager sin Kiol om Flasken og vender Ansigtet bort, i det han sætter den paa Bordet.)

Hvorfor viser Du saadan en Afskye! (sagte) Vi vil giøre Begyndelsen med Slaven. (høit) Nu skal Du til Straf drikke det første Glas af denne Flaske. (Han skienker et Glas og flyer Osmin.) Der?

Osmin.

Jeg skulde smage denne afskyelige Drik?

Roxelane.

Herre? han er ulydig?

Soliman.

Drik?

Osmin.

O Himmel! jeg skiælver. Herre? en Muselmand . . .

Soliman.

Giør det dig befales.

Osmin.

(Tager Glasset, løfter Øinene op til Himmelen, og giør en Mine som viser at det er ham modbydeligt. I det han vil drikke siger han:)

O Mahomed? Luk dine Øine. (sagte efter at han har drukket) Det smager godt.

Soli-

Soliman.

Jeg maae lee af Osmin —

Osmin. (holder Glasset frem.)

Herre? jeg lystrer Ordre.

Roxelane.

Nei, nei, det er nok for denne gang. Yndige Delia? skienk Druens glædende Saft for Soliman. Ræk hans Glas hid, Elmire.

Elmire. (holdende Glasset.)

Der er det.

(Delia skienker.)

Soliman.

Undskyld mig —

Roxelane.

Jeg forstaaer det. Jeres Betientere ere nærværende. Gaae bort?

(Hun giver dem et Tegn med Hænderne, hvorpaa de alle gaae bort, undtagen Osmin.)

Det er billigt at tage Velanstændigheden i Agt.

Elmire.

Men man siger, at det skeer aldrig i Frankerige, men at J i Eders Tieneres Nærværelse, som ere kiøbte Spioner, tale og handle uden mindste Overlæg. At de under hele Maaltidet, medens de staae omkring Bordet, fornøie sig hemmelig over deres Herskabers Galskab; og at Jeres uagtsomme Talemaader og Uordentligheder giøre dem berettigede til at være uforskammede.

Soliman.

Men indseer De ikke de onde Følger af slig en Uorden? Man bør stedse for sine Betienteres Øine lade sig see i al Høihed, og den Ærbødighed, de vise os, bør komme af de Tanker, de har om os og ikke af deres Pligt.

Roxelane.

Herre? I begynder at vinde min Heiagtelse. Men man maae ikke heller altid være alvorlig. Troe mig, naar I er hos os saa vær ligesom vi. For hvem ere Vellysterne skabte, dersom man vil berøve store Herrer dem? Denne besværlige Høihed, der forbyder Eder at være munter, fordriver hundrede Fornøielser, som en Regent aldrig kan smage. Ak! den kan kaldes ulykſalig, der aldrig har smagt den Fornøielse, der er i Ligheden; (Hun giør forliebte Miner til Soliman) og den som ofteſt er endnu ſødere, nemlig at adlyde. Kom? det skal være Eders Sundhed.

Elmire.

De maae ogsaa drikke vores.

Soliman.

Jeg faaer at giøre som I forlanger.

(Soliman drikker tillige med Elmire, Delia og Roxelane. Osmin tager Leiligheden i agt og stieler sig til at drikke af Flasken.

Roxelane.

See, det er Maaden til at behage os. (til Soliman, efter at han har drukket) Er det ikke sandt, at det er en sød Drik? Delia! I falder i Stave. Frisk, vær munter, I taler jo ikke et Ord.

Delia. (meget ærbar.)

Jeg har slet intet at sige.

Roxelane.

Det kan være ligemeget, lad Munden løbe, naar man er oprømt saa kan et Intet give Materie til hundrede fornøielige Samtaler.

Elmire.

Ja, og dersom man kan fæste Troe til det, der fortælles, saa er Tungen saa overmaade hurtig i Frankrig, at den aldrig tager den fortrædelige Eftertanke i Selskab med sig. Men Ordene vælte saa hurtig ud af Munden, at Tankerne ikke kan følge dem; og den, der giør meest Støi, siges at tale best.

Roxelane.

Ja, ved de Parisiske Aftensmaaltider, der tales og dømmes saa løseligen om alle Ting; og den viser alletider, at have meest Forstand, der ikke veed, hvad han siger. Ja, Franskmændene ere indtagende.

Soliman.

Og i sær de Franske Fruentimmer.

Roxelane. (pegende paa Elmire.)

I maae dog tilstaae mig at de Spanske Damer ogsaa ere det.

Soliman.

Tilforladelig.

Roxelane.

Kom? her bør enhver have Frihed til at giøre og lade som han lyster. Tael derfor uden mindste Tvang om Jeres Kierlighed med hende, som I elsker saa høit. (pegende paa Elmire.)

Soliman. (sagte)

Hun vil drille mig, men nu falder det mig til. (til Elmire) Elmire fortiener tilforladelig min Kierlighed. Hendes Yndigheder —

Elmire.

Ak! Herre, det er kun et ringe Fortrin, men lad min brændende Kierlighed vederfares Ret —

Roxelane.

Naa? nu falder vi jo atter til Kiedsommelighed. Hvad tænker I med at tale saaledes? I giør ham vist nok til en Sultan igien, og fordærver mig Soliman i Bund og Grund.

Elmire.

Det er uden Tvang og uden Konst at min Kierlighed forklarer sig.

Roxelane.

Osmin, lad Musikanterne komme ind.

(Osmin

(Osmin giver et Tegn med Haanden, hvorpaa alle Musikanterne og Sangerinderne i Seraillet komme ind, og stille sig paa begge Siderne af Salen.)

Chor

af Slavinder under Maaltidet.

Dig Myrter og Laurbær med rette tilhør,
Dig Kierlighed giver det, Tapperhed bør;
Blant Vaaben og Glæde blant Elskov
og Striid
Lad Seier og Vellyster dele din Tid.

Dig Myrter og Laurbær ꝛc.

Roxelane.

Imedens denne deilige Samtale varer, saa syng mig en Aria, elskværdige Delia.

Delia.

(Synger efter Tyrkiske Instrumenter.)

Aria.

Alt hvad vi see af Elskovs Attraae drives,
I hele Verden dens Vellyst viser sig:
En Sommerfugl med Fryd og Lethed svin-
ger sig
Og til den anden Hand henrives;

En Rose bøier sig, naar Vinden farer frem;
De spæde Ranker groe og Linden skygger dem;
Til Fugleskarens Lok maae deres Mager svare;
Den søde Suusning, Vandet giør,
Af flere Bækkes Bølger blier,
Som søge sig at sammenparre.

Alt hvad vi see etc.

Roxelane. (til Delia.)

De ere ganske henrykte i deres lunkne Kierlighed. (til en af Musikanterne, som holder en Harpe.) Flye mig den, jeg vil og synge —

(Hun faaer Harpen og præluderer. Sultanen staaer op, gaaer hen og lehner sig paa Rygstykket af Roxelanes Stol. Elmire og Delia reise sig iligemaade og tale sagte med hinanden. Imidlertid bære Betienterne Bordet bort; Roxelane synger og accompagnerer sig paa Harpen.)

Aria.

Du, som foragted' Krigens Fare,
Da Jorden blev Dig underlagt,
Om muligt er, da tag Dig vare
For smukke Øines Overmagt;
Din Ære faer med Rygtets Vinger,
Men Elskovs Gud Din Styrke tvinger

Og

Og Du, som Helte Love skrev,
Igien ved Elskov Slave blev.

Du som foragter ꝛc.

Soliman.

Jeg forundrer mig alt mere og mere over Eder.

Roxelane.

Hvordan! har I hørt paa mig.

Soliman.

Med stor Fornøielse.

Roxelane. (flyer Harpen bort.)

Da vilde det fornøie Eder langt mere at see Elmire dandse. Fornøielserne maae være afverlende. (til Elmire.) Dands.

Elmire. (til Soliman.)

Dersom De befaler det.

Soliman. (samtykker det ved et Nik.)

Roxelane. (til Musikanterne.)

Lad os høre Fløiternes og Bekkenernes Klang.

(NB. Bekkener, som Tyrkerne kalder Zils, ere de som bruges ved Janitschar-Musiken.)

Soliman. (sagte)

Jeg kan ikke see, hvad Fordeel hun kan have af at vise sine Rivalers Fortienester. Der kan intet være mere forunderligt.

(Elmire dandser et lystigt Stykke, som bliver spillet af Tyrkiske Musikantere, og derefter et behageligere Stykke, som Delia og Roxelane synge tillige paa samme Tid.)

Duetto.

Løn dog med et Vink den Glæde,
Unge} Hierter ofre dig,
Vore}
Vil du {Deres} Lyst tilstæde,
{Vores}
Er {Der'} Lykke Guders lig;
{Vor}
Evig Elskov {De} Dig byde
{Vi}
De} paa en fortryllet viis
Vi}
Med de kielne Houris (*) nyde
Deres} Elskovs rette Priis.
Vores}
Forenede Skare
Til Solimans Fryd

Lad

(*) Houris ere de Fruentimmere, Mahomed har bestemt til Muselmændene i sit Paradiis. Efter Alcoranens Løfte, skal de efter Døden nyde en evigvarende Lyksalighed i disse himmelske Skiønheders Arme, og stedse finde dem Jomfruer.

Lad Hiertet forklare
Jer }
Vor } Elskov og Dyd;
Til Secler til ende!
Med Rygtet han gaaer:
Begynder at } tænde
Saa kom lad os }
Det Offer han faaer.

Løn dog med 2c.

Som Solens varme Straaler
Paa Vintrens lange Nat
Den glade Stund afmaaler,
Som bringer Floræ Skat;
Saa naar Dit Syn sig strækker
Til {Deres} Tidsfordriv,
{Vores}
Dit Aasyn Glæden vækker
Og giver Skiønhed Liv.

Løn dog med et Vink 2c.

(Soliman giver allene agt paa Roxelane, han er indtaget af at høre hende, og da han merker at Elmire ikke giver agt paa ham, tager han et Silke-Tørklæde af sin Barm og giver det hemmelig til Roxelane.)

Soliman.

Jeg er mig ikke selv mere mægtig, mit Hierte er indtaget af den sødeste Vellyst — (til Roxelane i det han giver hende Tørklædet) Tag imod —

Roxelane. (tager imod Tørklædet og flyer det til Delia.)

Delia! annam denne Gave, thi det er uden Tvivl til Eder den er bestemt som en Belønning for det store Pund, I er begavet med.

Soliman.

Hvilken Foragt!

Delia. (bukkende for Soliman.)

Hvilken Lykke!

Elmire. (falder om paa en Sopha.)

Jeg døer!

Soliman.

(river Tørklædet af Deliæ Haand og bringer det til Elmire.)

Elmire! det hører Jer til — Ja, jeg tilstaaer, Elmire —

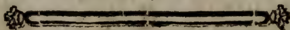
Elmire.

Jeg kommer til Live igien.

Soliman.

Viig bort fra mine Øine, det er alt for utaaleligt; Utaknemmelige! Du trodser mig. Lad hende kastes iblant de allernedrigste Slaver.

(Roxelane føres ud af fire sorte Gildinger, hun seer paa Soliman med en ædel Stolthed, der viser at hendes Sind er ganske roeligt. Delia gaaer skamfuld bort; alle de andre blive borte untagen Osmin, som Soliman holder tilbage, og Elmire som gaaer hen paa det bageste af Skuepladsen.)

Sextende Scene.

Soliman, Osmin, Elmire.

Soliman.

Kom Osmin! Jeg er rasende!

(Han vil gaae, men Osmin giver ham Tegn, at Elmire bier efter ham.)

Osmin.

Men Herre! Elmire —

Soliman.

Jeg maae søge at undgaae hende.

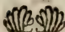
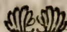
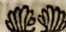
Osmin.

Men De elsker hende jo?

Soliman.

Ja! jeg elsker hende — jeg vil — Ja! jeg tilbeder hende — Osmin! hvad er jeg ikke ulykkelig! Kom, følg med mig, at jeg kan adspre-de den Uroelighed, jeg befinder mig udi.

(Han gaaer ikke ud ved den Side Elmire staaer, som gaaer bedrøvet bort, naar hun seer at Soliman ikke følger med hende.)

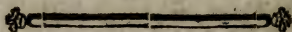

Tredie Act.

Første Scene.

Elmire. (allene.)

Soliman kommer ikke, jeg skielver i Henseende til min Skiebne, jeg seer alt for tydelig at han elsker Roxelane, og at det allene er hans Forbittrelse, jeg har at takke for den Ære at være Sultane; Men jeg skal have Soliman — Soliman eller Døden — Min Ærgierrighed er lige saa stærk som min Kierlighed — Hvad! Jeg skulde see — Jeg skulde see min Medbeilerske nyde — Jeg skal styrte hende — Ak! kan jeg styrte hende — (hun bliver Soliman vaer) Men der kommer han; han seer meget uroelig ud — det lader som han vilde undgaae at tale med mig — han standser — han sukker — (til Soliman) Herre —

Anden Scene.

Soliman, Elmire, Osmin.

Soliman.

(bliver Elmire vaer og vender sig om til Osmin.)
Osmin?

Elmi-

Elmire.

Hvilken Bedrøvet Velkomst!

Soliman.

Giv Jer tilfreds Elmire, I har vundet Seier — (til Osmin) Endnu i dette Øieblik af hendes Fald forkyndede hendes stolte Væsen og foragtelige Øiekast hendes Forvovenhed. Gav du agt paa denne hendes Hovmod! — Elmire, der var opstegen en Begierlighed i mit Hierte, som fornærmede Eder. Tilgiv mig et Øiebliks Vildfarelse. Roxelane nyder sin velfortiente Straf, og I er fuldkommen hævnet.

Elmire.

Nei! jeg er ikke, dersom De ei elsker mig —

Soliman.

Ak! I fortiener det, og det skal tydelig sees i Dag. Mit Hierte hører Eder til, uden at det nogensinde kan kaldes tilbage af en Uerkiendtlig —

Elmire.

Af en Uerkiendtlig?

Soliman.

Hun hører mig ikke mere til. Hun er Eders Slavinde, jeg overgiver hende til Jer.

Elmire.

De overgiver hende til mig? —

Soli-

Soliman.

Ja! hun er Eders — mine Ord ere Love.

Elmire.

Det er nok — og jeg tager imod hende.

Osmin. (sagte.)

Jeg veed paa min Troe ikke selv, hvem jeg skal tage i Beskyttelse, saa forvirret giør hans Egensindighed mig —

Soliman.

Fortiener hun mindste Agt? —

Elmire.

Nei. Og siden hun har fortørnet Dem, saa vil jeg ikke heller fornedre mig selv ved at see hende, jeg kunde ikke giøre det, uden at opirres til Vrede — Jeg vil . . . . . .

Soliman.

(Med en Heftighed, der viser, at han endnu tager stor Deel i Roxelane.)

Hvad vil I?

Elmire.

Foranstalte hendes Bortreise og forjage hende af Seraillet. —

Osmin.

Jeg gaaer hen med stor Fornøielse at forkynde hende sin Afsked.

Soliman.

Bie! bie! den Hævn er for liden, hun maae straffes haardere. Gaae, hent hende.

Elmire.

Bliv Osmin! Herre, hvad er Deres Forsæt?

Soliman.

Jeg maae i hendes egne Øine oprette den Uret, jeg begik imod Eder. Jeg vil i hendes Paasyn erklære, at vi ere forenede ved de fedeste Baand. Lad hende, som et sienspynligt Vidne til vor Lyksalighed, føle det Tab, hun leed ved et Hierte, der elskede hende, men nu hører Eder til. Hver Dag vil opvække Fortrydelse og Misundelse hos hende, og for at giøre hendes Plage fuldkommen, skal vores brændende Kierlighed føde en nagende Jalousie hos hende.

Elmire.

Ak! forglem Roxelane.

Soliman.

Det er sandt, jeg gaaer for vidt, men vi vil forglemme hende. (efter en liden Taushed) Lad hende giøre en Sammenligning imellem Eders Høihed og den dybe Fornedrelse, hendes Forseelse har styrtet hende udi. Vi vil forøge vore Bevægelser — Hun skal kunde kiende dem; — man røres ikke nær saa meget ved det Onde, man føler, som ved det Gode, man har tabt. (til Osmin) Hent hende.

(Osmin vil gaae, men Elmire holder ham tilbage.)

Elmi-

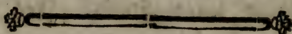
Elmire.

Bie et Øieblik.

Soliman.

(Med en Tone som viser at han vil adlydes.)

Gaae, naar jeg siger det.

Tredie Scene.

Soliman, Elmire.

Soliman.

Lad hende skamme sig! Elmire, jeg fordrer det.

Elmire.

Hvad fordrer De?

Soliman.

At I skal hævne Jer, at I skal hævne mig, over en uforskammet Slavinde.

Elmire.

Troe mig Herre! og tænk ikke mere paa hende. Det er et uforsigtigt Fransk Früentimmer, hvis Letsindighed er skyld i at hun ingen god Tænkemaade har; og som troer, at alle Ting ere skabte til hendes Fornøielse. Hun bilder sig ind at blive elskværdig ved Egensindighed, og hendes Hierte er ikke i Stand til at fatte en oprigtig Tilbøielighed. Jeg veed vel, at heftig Munterhed og letsindig Lystighed kan giøre En behagelig, men

det

det er ikke nok, man maae tillige opvække Høiagtelse, førend man kan vinde en Elskers Hierte, og Forstanden giør allene agtbar.

Soliman.

Ak! det er Roxelane endog i hendes Vildskab. Fornuften trænger igiennem og viser sig midt i hendes Munterhed. Den er som Lynilden, der bryder igiennem en liden Skye, og hvis Glands forfærder os.

Elmire.

Herre, De forsvarer hende meget heftigen.

Soliman.

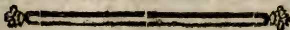
Nei, jeg forsvarer i ingen Maade Roxelane. Men hvad har I at frygte for? Er I ikke Sultane?

Elmire.

Ærgierrigheden er stillet tilfreds, men Hiertet er det ikke.

Soliman.

Det skal blive det — Forlad Eder paa Eders Yndigheder. (han bliver Roxelane vaer; hun er klædt som en gemeen Slavinde, og kommer gaaendes meget langsom med Haanden for Øinene.) Men der seer jeg hende. Hun er meget bedrøvet, og hun skiuler sit skamfulde Ansigt med sin Haand. (sagte) Lad os undertrykke en liden Rest af Medlidenhed.

Fierde

Fierde Scene.

Soliman, Roxelane, Elmire.

Soliman.

Kom hid! Kom hid! Dette er Eders Herskerinde. (til Elmire) Bestem hendes Skiebne!

Elmire.

Da jeg seer hendes Fortrydelse, saa er hun nok straffet ved at miste Deres Velgierninger.

Soliman.

Ak! denne ædle Tænkemaade forøger min Kierlighed. Jeg kommer ud af en haanlig Fortrydelse. (han seer paa Roxelane) Jeg kan ikke begribe, ved hvad for Konstgreb hun havde besnæret mig? Eders Hierte sukkede og klagede som et uskyldigt Offer af min Vildfarelse. Men nu kiender jeg dets fulde Værd, og hun skal i Fremtiden være et Maal for vores Foragt — (meget kierlig) Elmire! giv mig Eders Kierlighed igien og forlad mig min Forseelse —

Elmire.

Den, der er elsket, er aldrig straffældig. Jeg tilgiver Dem det altsammen — (lidet sagtere) men mit beængstede Hierte . . . .

Soliman.

(Kysser Elmires Haand, men seer bestandig paa Roxelane, for at see hvad Virkning, det giør hos hende.)

Antag et evigt Herredømme over mit. — (Han

(Han betragter Roxelane) Jeg vil faae hende til at fortryde — (Roxelane tager Haanden lidt fra Ansigtet, for iligemaade at betragte Sultan. Deres Diekast møder hinanden, Roxelane giver sig til at lee, og Soliman viser en overmaade Forundring.) O Himmel! jeg seer hende lee?

Roxelane. (leer af fuld Hals.)

Ha! ha! ha! Herre, I bliver vist nok vreed; men med al den Ærbødighed jeg bær for Jer, saa kan jeg umuelig bare mig.

Elmire.

Hvilken nye Forgribelse.

Roxelane.

Ha! ha! ha!

Soliman.

Hvilken Forvovenhed!

Roxelane.

Beviis mig dog den Godhed og lad mig lee saa meget som jeg lyster, ha, ha, ha, ha!

Soliman.

Jeg vil vide hvorover —

Roxelane.

Det kan maaskee være at Elmire elsker Jer, men I elsker min Troe ikke hende.

Soliman.

Hvem elsker jeg da?

Roxelane.

Mig! denne List blinder ikke mine Øine.

Soliman.

Jer, som jeg vil straffe? Jer, som tør forhaane mig?

Roxelane.

Herre! man elsker endnu naar man søger at hævne sig. Dersom jeg er bleven Eder ligegyldig saa send mig bort. Vi vinde alle derved. Jeg begyndte allerede at blive fornøiet med min Skiebne. Hvorfor vilde I kalde mig tilbage? Hvad er Jeres Hensigt? Kan jeg vente en mildere Skiebne —

Soliman.

Nu vel da, foredrag den foragteligste Nedrighed for al denne Høihed —

Elmire.

Lad det nedrige Hierte fare. Gaae bort Roxelane, I forglemmer den Ærbødighed, I bør bære.

Roxelane.

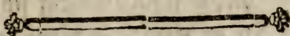
Meget got. Det er at tale som en Ven, og jeg vil strax unddrage mig fra Eders høie Nærværelse. (hun vil gaae bort, men Soliman holder hende tilbage i Vrede.)

Soliman.

Bliv, bliv, siger jeg. Gaae I bort Elmire! Jeg har Møie med at twinge mig, og jeg tør ikke give min Vrede Tøilen i Eders Nærværelse. Men jeg skal twinge hendes stolte Mod.

Elmire.

Jeg gaaer bort, Herre, men betænk, at det er skammeligt at bære Elskovs Lænker, for dens Skyld, som ingen ædel Tænkemaade besidder. (sagte for sig selv, i det hun gaaer) Dersom denne Uværdige beholder Overhaanden, saa bliver der ingen Grændser for min Vrede —

Femte Scene.

Soliman, Roxelane.

Soliman. (efter en liden Taushed.)

Dersom jeg fulgte de Indskydelser min Vrede giver mig, saa giorde jeg Din Skiebne utaaleligere end Døden. Men jeg vil bære over med Din Svaghed — Forkast kun mine Velgierninger, Høihed, Magt og Kierlighed, Dit følesløse Hierte kiender ikke sin Vildfarelse, i stedet for at sukke af Bedrøvelse — (Roxelane smiler) Ak! Du fortiener at være det, Du er. Dit Hierte er født nedrigt.

Roxelane.

Du tager feil, Sultan. Det er feie og nedrige Siele, som give efter i Ulykken. Men at være beskeden i Medgang, kiæk og roelig i Modgang, er et Kiendetegn paa ædle Siele.

 Soli-

Soliman,

Et ædelt Hierte er kiækt uden at være forvoven. Det giver efter, naar dets Kaar ere bestemte. Det fornedrer sig ved at trodse i stedet for at ophøie sig.

Roxelane.

Jeg trodser ikke, det være langt fra min Meening — Man skulde aldrig finde mig anderledes om jeg bar en Krone, end om jeg bar en Lænke. Thi da jeg er lige frie, lige munter, og alletider den samme, saa nyder jeg Fornøielsen af alle Ting, uden at frygte for Faren. Jeg søger aldrig min Lykke i det, som er omkring mig, men i mig selv. Og derfor kan ingen Ting giøre mig nedslagen; kom — Jeg leer stedse — og hvorfor skulde jeg være bedrøvet? (meget munter) Verden er kun en Comoedie, og uagtet den Andeel jeg selv har i samme, saa morer den mig dog, og jeg kiender alt det latterlige, der er ved den. Eders Høihed er en Masquerade, al Eders Foretagende en blot Børne-Leeg, saasnart det store Dække falder ere vi Ligemænd. Keiseren og hans Undersaatter blive Kamerater.

Soliman.

Bliv ved! Bliv ved, at drive en fortørnet Herres Godhed til det yderste.

Roxelane. (alvorlig.)

Ja! I er min Herre, man har solgt mig til

til Eder, men har man givet Jer Rettighed til mit Hierte? Har jeg af min egen gode Villie overgivet mig? Forsøg alle Ting for at overvinde mig, brug Jeres yderste Magt. Den der ingen Frygt finder, er ikke heller i Slaverie.

Soliman.

Ah! Roxelane, hvilke Tanker! Troer I da at jeg er en Barbar, en Tyran? Ah! lær at kiende Soliman bedre, han vil ikke misbruge sin Magt til at twinge et Hierte, som er blevet ham nægtet, da han ønskede sig det — Kom! I har intet at befrygte af en foragtet Kierlighed, I er ganske og aldeles i Eders egen Magt —

Roxelane.

I Sandhed! I siger alt dette paa en meget tækkelig Maade, ret som det kom Jer ikke ved engang. Kom! kom! jeg vil tilgive Eder! I Sandhed jeg er ogsaa alt for god.

Soliman.

Men hvad haaber I?

Roxelane.

At bringe Eders Forstand i Orden; og helbrede Eders Hierte; thi Eders Raserie, Eders Foragt ere Virkninger af en Forbittrelse, der viser Eders Kierlighed. (med Alvorlighed) Og da Eders Hierte er got, saa tager jeg virkelig Deel i Jer.

Soliman. (sagte.)

Jeg vilde forvirre hende, men hun giør mig

maalløs, hun bemestrer sig min Siels Bevægelser. (høit) Det er sandt, jeg elskede Eder, men for nærværende Tid . . . .

Roxelane. (meget kierlig.)

Men for nærværende Tid hader I mig.

Soliman.

Ja jeg har elsket Dig Utaknemmelige! O Gud! Jeg elsker Dig endnu — Jeg elsker og jeg hader Dig — Disse stridende Bevægelser, som jeg ikke selv kiender — Men hun er bevæget —

Roxelane.

Jeg græder af Medynk. I har rørt mig, og det giør mig ondt at see en mægtig Keiser ydmyge sig saa dybt, at giøre en Slavinde til sin Herskerinde, uden at kunde forene sin Skiebne med hendes.

Soliman.

Hvem kan hindre mig det?

Roxelane.

Jeg selv. (med Alvorlighed) I fortiener at elskes, men jeg beklager at I er Sultan. (med Spøg) Thi uden at smigre for Eder, saa har jeg havt Tilbedere i mit Fædreneland, der vare ikke nær saa meget værdt som Soliman.

Soliman.

Og I har elsket dem?

Roxelane.

Ja, hvorfore ikke det, om jeg maae spørge? Troer I vel, at jeg, som er smuk, munter, og i en Alder til at behage, skulde indtil denne Time have baaret paa saa besværlig en Byrde, som et Hierte — Og for hvem? For Stor-Tyrken? Hvilken Urimelighed? Jeg maae visselig have megen Taalmodighed for at høre paa Jer. (hun leer) Ak! I er ret morsom.

Soliman.

Hvad, I har elsket? Himmel! Det skal jeg have hævnet. De Løgnere skal omkomme, der ter understaae dem at fixere og bedrage mig!

Roxelane.

Hvad vil al den Vrede sige? Vær saa høflig og hør, hvad jeg videre kan have at sige Jer i Fortroelighed? —

Soliman.

Gaae!

Roxelane.

I kalder mig snart tilbage; thi jeg seer, at I tilbeder mig. Denne Skiemt, som sætter Jer i Harnisk, giør mig sikker paa Sagen.

(Hun giør nogle Skridt som om hun vilde gaae bort.)

Soliman. (sagte.)

Jeg saae aldrig hendes Mage. (til Roxelane) Bliv!

Roxelane.

Sagde jeg det ikke nok: Kom, gaae jer Vei, Bliv. I Sandhed, min elskværdige Sultan! Eders Hoved er aldrig rigtig. Jeg er meget forundret over slige elendige Smaa-Ting; hvor er den store Soliman henne, for hvilken Asia, Africa, og Europa skielve? En elendig Begierlighed forvirrer den Ottomanniske Monarks Hierne. (med en ædel og høi Tone) Hvormed beskæftiger den tapperste iblant alle Fyrster sig? Det oprøriske Arabien truer Dine Stater — Gaae hen at afstraffe dem, lad Amor kun vaande sig. Om Du lyster, saa skienk ham Din Omhue, ved Din Tilbagekomst.

Soliman. (sagte.)

Med hvilken fortryllende Kraft rører hun ikke min Siel? Er det en Aand eller er det et Fruentimmer, der vises mig i dette Speil. (høit) Hvilket Væsen er Du da? Hvilket ubegribeligt Væsen, der er letsindigt og ærværdigt paa een og den samme Tid? Der forfører mit Hierte, og lærer mig min Pligt.

Roxelane. (venlig)

Jeg er ikke andet end Eders Veninde.

Soliman.

Ah! forbliv det da stedse, forbliv det, jeg beder Eder. Hidindtil har man allene smigret for mig, det var Eder forbeholden at lære mig, at

at kiende Kierlighed og Sandhed. Men, for at giøre mig saa lykkelig, som jeg nogensinde kan blive, maae Eders Hierte . . . .

Roxelane.

Ha! der kommer I igien. Nu vel da, mit Hierte?

Soliman.

Kunde jeg vinde det — — Det Had, som I har viist imod mig . . . . .

Roxelane.

Det er ikke Jer, som jeg hader, det er den Misbrug, I anvender Eders Magt til. Det er den græsselige Tvang, I holder os udi. Det er disse modbydelige og hæsselige Vogtere, som ere en Straf baade for Sielen og Øiet —

Soliman.

Men I veed jo, at jeg har fem hundrede Fruentimmer, der skal holdes i Ave.

Roxelane.

Fem hundrede? men imellem os at sige? Fem hundrede? — Det er jo forskrækkeligt —

Soliman.

Det er fra lang Tid af en brugelig Skik, det er vores Lov, og en Zirat for Tronen, der tiener mere til at fyldestgiøre Sultanernes Hovmod end deres Lykke.

Roxelane.

Det er en herlig Lov, og fem hundrede

 meget

meget lykkelige Fruentimmer! I paastaaer vel oven i Kiøbet, at alle de fem hundrede skal være forliebte i Eders Høihed, siden I er deres eneste Skat?

Soliman.

Man seer dem stedse trættes om, at behage mig.

Roxelane.

Ja, det troer jeg nok, at være den eeneste, sætter en Ting i Priis. Men troe mig? Glem Eders Myndighed, vind et Hierte, som godvillig overgiver sig; saa kan I være vis paa, at blive elsket — Dersom I kunde overvinde min Stolthed, saa troede I dog, naar jeg gav efter af den reneste Kierlighed, at jeg elskede Jer enten af Hovmod eller af Frygt — Jeg bør skaane mig selv for slig en Fornærmelse, thi Kierlighed bliver med Billighed fordægtig, hvor den ikke er frivillig —

Soliman.

Ja jeg merker selv at Kierligheden udkræver en Ligevægt. Roxelane, I er frie! Fæld Dommen over min Lyksalighed i dette Øieblik —

Roxelane.

Herre! min Frue venter efter mig.

Soliman.

Hvem er det?

Ro-

Roxelane.

Elmire.

Soliman.

Ha! I skal være hendes Lige.

Roxelane.

I har selv underkastet mig hendes Villie.

Soliman.

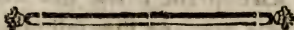
Der er ingen videre Forskiel imellem Eder. I er frie og jeg tager alt det øvrige paa mig —

Roxelane.

(Med en erkiendtlig og kierlig Stemme.)

Herre, saa megen Godhed rører mig, mit Hierte kan aldrig være nok — Tillad mig at gaae bort — Osmin skal berette Eder det, som min Mund ikke tør sige.

(hun gaaer.)

Siette Scene.

Soliman, Osmin.

Soliman. (kaldende paa Osmin.)

Osmin! (sagte) Saa har dog omsider dette haarde Hierte givet min Kierlighed Haab. (høit) Endelig min kiere Osmin, seer du mig lykkelig.

Osmin.

Ja Herre! Sultane Elmire —

Soli-

Soliman.

Roxelane er frie. Jeg elsker hende. Jeg bliver Eier af den Skat jeg ønskede mig. Begriber du min Lyksalighed? Denne rene Kierlighed, som den eene indskyder i den andens Hierte, og som avles af Ligheden, den Sødhed, som jeg var uvidende om, kan du forestille dig den?

Osmin. (sukkende.)

Nei Herre!

Soliman.

Troe ikke, at det er et Indfald eller en Nykke, det trækker mig til hende — Nei Osmin! Det er Billighed, Fornuft, og Dyden — Vi vil ikke undersøge det videre. Jeg elsker hende; førend jeg kiendte hende, forsmægtede mit Hierte midt i Vellysterne; jeg nød dem alle uden at jeg selv smagte dem, og Ligegyldighed er Sandsernes Søvn. Ak! intet kunde indtage mig. En ulmende og tildækket Ild søgte at udbrede sig, Roxelanes Nærværelse bragte den i lys Lue. Jeg har hende at takke for den Lyksalighed at jeg elsker.

Osmin.

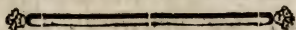
Stakkels Elmire!

Soliman.

Hun beholder jo de samme Fordele, Loven tillader at deele dem. Men Roxelane venter

efter

efter dig, for at bekræfte den søde Tilstaaelse, der bestemmer min Skiebne; en Tilstaaelse, som jeg læste i hendes frygtsomme Øiekast, og som hendes Mund ikke torde forklare. Gaae! Løb og kom igien, at berette mig min Lykke.

Syvende Scene.

Soliman.

(En af Seraillets Stumme bringer en Seddel fra Elmire som han knælende overleverer ham.)

Soliman.

Hvad er dette? Det er fra Elmire. Vi vil læse det. Hvad kan hun have at skrive mig til? Dog hun har Aarsag at være uroelig. (han læser) „Sultan? Dine Ord ere hellige. Roxelane hører mig til, jeg kan handle med hende efter eget Behag. Jeg hævner kun Din foragtede Myndighed — En Saique (*), som ligger færdig, unddrager for evig fra dette Sted Slavinden, Du skienkede mig. Du faaer aldrig mere denne forhadte Person at see; og jeg forskaaner Dig for hendes Farvel.“

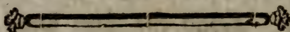
Naar

(*) Et Tyrkisk Skib.

(Naar han har læst dette, slaaer han i Hænderne, ved dette Tegn kommer de sorte og stumme Slaver, tillige med Seraillets Bostangis ind, for at imodtage hans Befalninger, og gaae strax bort, for at udføre samme.)

Stumme! Sorte! Bostangis! det gielder jer Liv! Gaae, søg Roxelane, løb, hold hende an — Ak! jeg faaer hende aldrig mere at see! Hvilket Forræderie! Men jeg er ubillig, Elmire har Ret, jeg har givet hende Roxelane. O al for grusomme Elmire! Dersom jeg skal kiøbe hendes Frihed, saa tag al min Rigdom, udtøm Rigets Skatkammer. Men jeg vil have hende frie. (til den Stumme som har bragt Brevet) Forkynd hende min Villie.

Ottende Scene.

Soliman, Osmin.

Soliman.

Osmin! jeg har ventet efter dig med Utaalmodighed. Kommer du for at stille mit uroelige Hierte tilfreds? Følger hun med dig?

Osmin.

Herre! Hun har forsikret mig at Ærbødighed, Høiagtelse, og Erkiendtlighed —

Soli-

Soliman.

Ak — det er for lidt — for lidt —

Osmin.

Hav Taalmodighed Herre, jeg har seet hende græde saa bitterlig, at jeg er ganske rørt derover — Hun elsker Dem —

Soliman.

O søde Haab?

Osmin.

Hun er gaaet om Bord for at reise til Frankrig —

Soliman.

Er hun om Bord — Himmel! jeg fortvivler — Lad os løbe!

Osmin.

Giv sig tilfreds Herre! man bringer hende hid.

Niende Scene.

Soliman, Roxelane.

Soliman.

Roxelane kom hid, I kan betage mig min Bekymring. Elmire torde —

Roxe-

Roxelane.

Herre fordøm hende ikke, det er meget naturligt, at Eders Favorit søger at vedligeholde en Rang, som hun saavel fortiener. Vi vare ganske eenige i denne Sag, jeg bad hende indstændigen at frelse mig, og at skynde paa min Bortreise, der ikke kunde taale den mindste Forhaling — Skylden var hos mig —

Soliman.

Og det skal være min Belønning? —

Roxelane.

Hvad har I at klage over? Har jeg min Friehed, naar jeg ikke maae benytte mig —

Soliman.

Men imidlertid smigrede jeg mig —

Roxelane.

Jeg forstaaer Jer. I forlanger Belønning for den Tieneste; man er ikke ædelmodig uden for egen Fordeels Skyld — Der seer man Mandfolkene —

Soliman.

Men den lykkeligste Skiebne, Seraillets Æresbeviisninger —

Roxelane.

Jeg? jeg skulde fornedre mig saa dybt, at imodtage samme, de ere uanstændige for mig. Hvad Navn skulde giøre mig berettiget til at foreskrive Love her? —

Soliman.

Altsaa er min Magt og min Kierlighed ikke værd at antages af Eder? —

Roxelane.

Nei — Lad mig flye for Eder — Maaskee Fraværelsen — Vel kunde baade I og jeg nyde en mildere Skiebne. Jeg frygter for Eder — Ak! — jeg frygter for mig selv med —

Soliman.

Jeg forstaaer Jer ikke.

Roxelane. (sagte)

Mit Hierte er i Klemme.

Soliman.

Bliv ved —

Roxelane.

Vel an! Hvordan? Hvilken yderlig Grumhed! Hvad kan det hielpe Eder: Blev I dermed lykkeligere, om I vidste, I var elsket?

Soliman.

Hvad! Elsker I mig?

Roxelane.

Lad mig være!

Soliman.

Roxelane, I elsker mig?

Roxelane.

Ja. Men I har ikke det mindste at haabe, jeg er Herre over en Tilboielighed, som mit stolte Hierte fordømmer. Jeg reiser bort for at raade Bod paa den.

Soliman.

Elske mig! Flye for mig! Hvad skal jeg slutte deraf —

Roxelane.

Kierlighed elsker Frihed, men den søger tillige en Liighed. Eders Magt og Vælde trykker Vægten ned. Min Allernaadigste og Stormægtigste Herre kan tage mig i Dag, for at give mig Afsked i Morgen. Jeg maae være sikker for hans Ubestandighed, og derfor bliver jeg aldrig hans, uden som en retmæssig Gemahl.

Soliman.

Hvordan! Roxelane, hvad tænker I?

Roxelane.

At dersom min Elsker eiede intet uden en elendig Hytte, saa vilde jeg med Fornøielse deele hans Hytte med ham, jeg vilde lindre hans Elendigheder, jeg skulde være hans Trøst og hans Glæde. Ja dersom man bød mig Krone og Scepter, saa skulde det dog ikke forandre min Kierlighed. Men min Elsker besidder en Trone; naar han ikke deeler den med mig, er han ikke min Elsker.

Soliman.

I sætter mig i en Forundring —

Roxelane.

Jeg er ikke saa forvoven i nogen Maade, at foreskrive Eder Love. Eders Heihed blænder mig ikke. Men min Ære er mig kier. At elske Eder som en Slavinde, et en Skam for mig, og dersom I ikke finder mig værdig at regiere over Eders Tyrker, saa er det min mindste Bekymring; Jeg tragter aldeles ikke efter denne merkværdige Ære. Jeg vil blive bedre holden i mit Fædreneland end her. Et hvert smukt Fruentimmer hersker med uindskrænket

Magt i Frankrig. Beviis mig den Godhed og lad mig reise. Jeg tilstaaer, at jeg skilles nødig fra Eder; Men det faaer at være. Far vel!

Soliman.

Kan jeg give mit Samtykke dertil? Ah! Roxelane, dersom det beroede allene paa mig, saa svær jeg —

Roxelane.

Det er en daarlig Undskyldning.

Soliman.

Maaskee med Tiden —

Roxelane.

Nei! nei! jeg vil være vis paa min Skiebne, min Slutning er fattet, enten at reise bort, eller at blive her som Eders Gemahl; Nu har I Lov at vælge!

Soliman.

Men en Sultan —

Roxelane.

Formaaer alle Ting.

Soliman.

Vore Love —

Roxelane.

Dem leer jeg ad.

Soliman.

Muphti, Vizirerne, Aga —

Roxelane.

Kan afskaffes.

Soliman.

Mine Undersaatter —

Roxelane.

Har de Rettighed til at tvinge Eders Hierte? I giør dem lykkelige, og de vil forbyde Eder at være det? — Tilkommer det dem, at sætte Grændser for deres Herres Attraae, og vise, hvor høit hans Lyksalighed maae stige? En Sultans Gemahl, naar hun er et elskværdigt Fruentimmer, der foreener den embiertede Menneske Kierlighed med Majesteten, rækker en hielpende Haand til de Trængende, formilder Lovens Strænghed, beskiermer Uskyldighed, og taler got for den, hvorved giør hun sig strafværdig i sine Undersaatters Øine? Hun underseger med største Flid alt det,

der kan giøre Eders Magt skadelig, hun forestiller Eder Sandheden, der er saa uomgiængelig nødvendig for en Regent. Ved at vise den i sin fulde Glands, giør hun den til en Prydelse for hendes Kierlighed. Og hvem, uden hun, skulde vel vove sig til at forestille Eder ikkun Skyggen af samme. Skulde det være en Hofmand, der stedse er falsk og smigrende, der finder sin Fordeel i at bedrage Eder, og i at berømme Eders Laster? En Gemahlinde, som elsker Eder, finder sin Lyksalighed i at giøre Eder fuldkommen; Thi en Gemahls Dyder blive vort høieste Gode, og hans Ære bliver vores.

Soliman.

Det er nok — Jeg vil sammenkalde Seraillet. Min Frygt er forsvunden; min Kierlighed er ingen Svaghed — I er værdig til mit Valg —

Tiende Scene.

Soliman, Roxelane, Osmin, Alle Seraillets Officerer, og Slaver af begge Kiøn.

Osmin.

Herre, hurtig, hurtig!

Soliman.

Hvad er der?

Osmin.

Elmire indtaget af Kummer . . . .

Soliman.

Nu?

Osmin.

Tager Flugten i dette Øieblik. Hun reiser bort.

Soliman.

Hun reiser bort?

Osmin.

Ja Herre.

Soliman.

Jeg beklager hende. Aly Mahmout ledsag hende, og overgyd hende med Velgierninger paa mine Vegne! (til Osmin) Og du, ved hvis Røst mine Befalninger forkyndes, kald Rigets Stænder sammen, underret Vizirerne, forkynd Folket, at jeg deeler min Trone med en Gemahl, at Roxelane i Dag opfylder alle mine Ønsker, ved at antage min Haand og min Krone. Dersom nogen skulde murre derimod, saa sig: Jeg vil. (til Roxelane) I skal herske over dem, og de ville blive lykkelige under Eders Regiering. I lærer mig at være mild og naadig, og i Dag bliver først mit Herredømme retmæssig. Thi en Monarks Regiering tager sin Begyndelse i det Øieblik, han lærer at kiende Dyden.

Roxelane.

Sultan! jeg har lært at kiende Dit Hierte, og opdaget dets hemmeligste Drift. Det er høit, det er ædelt, det oplives ved Ærens Magt; saa mange Dyder sætte mig i Bevægelse. Lær nu iligemaade at kiende mig. Jeg elsker Dig

Soliman, men Du fortiener at elskes; Tag min Frieheð tilbage, antag Din forrige Rettigheð, bliv min Sultan, min Helt, og min Herre. Du maatte mistænke mig for en ubillig Forfængelighed. Gaae, og foretag Dig intet, som er stridigt imod Lovene. Der ere forudsattede Meeninger, som ikke bedrage; og min Elsker maae ikke giøre noget, som han bør blues ved. Du seer altsaa her i Roxelane en lydig Slavinde.

Soliman.

Slige ædle Tanker give Eder en Rettighed til Tronen. (til Seraillets Fruentimmere og Officerer) Og I helligholder denne lyksalige Dag, paa hvilken saa sødt et Baand knyttes!

Roxelane.

Dersom det er mig tilladt, at øve en uindskrænket Magt, saa vil jeg for at giøre den endnu merkværdigere, skienke alle Seraillets Fruentimmere deres Frieheð.

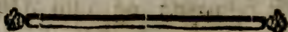
Soliman. (tagende hende ved Haanden.)

Jeg samtykker det.

Osmin.

Der har jeg min Afskeed. Ak! hvem skulde vel have sagt, at denne stumpede Næse kunde forandre et heelt Keiserdoms Love.

Ellevte og sidste Scene.

(Theatret forestiller en prægtig illumineret Sal. Soliman og Roxelane sætte sig paa Tronen, alle Seraillets Officerer saavelsom de fornemste i Riget, komme frem og hylde dem.

Muphti. (synger.)

A r i a.

O Mahomed! som Rigers Skiebne veier,
Giør for en stor Sultan alt hvad din Magt formaaer.
Lad hannem see saa mange Aar,
Som yndig Foraar Blomster eier.

Chor

Chor af Dervischer.

O Mahomed! som Rigers Skiebne veier,
Giør for en stor Sultan alt hvad din
Magt formaaer.

Muphti.

Vort Haab i Krig og Heltes Skræk paa
Jorden,
Lad hannem gaae paa Vinden og paa
Skyen,
Hans Oiekast lad blive Torden,
Lad Verden bæve for hans Syn.

Choret svarer.

O Mahomed ꝛc.

Muphti.

Men blant de Folk, som kierligen ham
ære,
Lad hannem lige mild som Morgenrøden
være,

Som

Som Verden Liv og Lyst tilfør;
Lad hannem, lyest af Ærens Lue,
Fra sin Triumph-Vogn ofte skue
Den Fryd, han vore Hierter giør!

Choret svarer.

O Mahomed ꝛc.

Muphti (til Roxelane.)

O Du, som Vaarens Billed er!
Den kielne Gud Din Vælde lyder,
Din Glands, som uden Lige er,
Lyksalighedens Have pryder;
Et Offer fra Din Siel har Vei til Tro-
nen fundet
Til Kierligheds og Ærens Søn,
Du ved Dit Syn har vore Hierter bun-
det,
Din Naade blive vores Løn.

O Du som Vaarens ꝛc.

Chor

Chor af Dervischer.

Elskov og Glæde kron vor Sultaninde,
Værdig til Hierter og Kroner at vinde;
Pryd hendes Dyder og lad dennem være
Skiønhedens Ære!

En Stemme.

Som naar ved de frugtbare Dage
En Palm blant Narcisser opstaaer,
Saaledes Du ved at behage
Blant Skiønheder Prisen dog faaer;
Dig eene kan Sceptret ei pryde,
Dets Glands det fra Dig først skal faae,
At ville Dig elske og lyde
Er eneste ald vor Attraae.

Choret.

Elskov og Glæde kron vor Sultaninde rc.

Muphti.

Du, som vor Dyrken nyder!
O Skiønhed Elskovs Liv,
Lyksalighed og Dyder
Du vore Slægter giv;
Selv lykkelig, deel gierne
En Heltes Konge-Stol
Og bliv vor Lykkes Stierne,
Naar han blier Krigens Sol

O Skiønhed Elskovs Liv,
Lyksalighed ꝛc.

(En Ballet af Tyrkiske Dandsere og Dandserinder med en Pantomime efter deres Lands Skik.)

Roxelane krones.

(Almindelig Contra-Dands, og i værende Tid synges af de løsgivne Slaver:

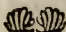
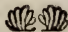
Chor af Francherne.

Vivir Sultana
Vivir Roxelana.

Tyrkerne.

Eyuvallah, Eyuvallah!
Salem alekim,
Sultan Zillulah,
Soliman Padichaim,
Eyuvallah, Eyuvallah.

Indholdet af de Tyrkiske Ord:

Ære, Heihed, Lykke, Velfærd, Magt og Ære til vores store Keiser, til Soliman, som er Gudernes Speil, Ære, Velfærd og Lykke.

6
7
8
9